

ZK o našem nadaljnjem razvoju

Teze o nadaljnjem razvoju družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v železarni Ravne so izšle novembra 1980 v Poročevalcu št. 42. O njih so razpravljale:

- vse osn. organizacije ZK v železarni
- zbori delovnih ljudi
- problemska konferenca ZK železarne Ravne pa je 15. 12. 1980 sprejela na podlagi razprav o tezah ugotovitve, stališča in sklepe. Ti so izšli konec lanskega leta v Poročevalcu št. 46.

Razpravljali in sklepali bomo po vrsti še o vseh področjih našega ustvarjanja in delitve dohodka ter OD, prav tako tudi o uresničevanju samoupravljanja. Več pozornosti kot doslej pa bomo verjetno morali posvetiti obravnavi delovnih razmerij in sploh vprašanju kadrov.

Zato ni smotno za ta zapis ožemati že tako zgoščena stališča in sklepe problemske konference. Bolje je pogledati, na kaj se bomo morali v prihodnjih razpravah še posebno pripraviti. Te usmeritve pa je pro-

blemska konferenca nedvomno zapisala.

Predvsem želijo vsi tozdi čimprej v dohodkovne odnose — ne samo proizvodni tozdi mehanske obdelave, ampak tudi storitveni. Ker je konferenca ta prehod načelno podprla, so zdaj očitno na vrsti strokovnjaki, da ugotovijo konkretno, kje in kdaj je to možno. Če je osnovna ovira na tej poti zares predvsem velika množina različnih izdelkov, ki jih proizvajamo, ali je objektivno težko izdelati metode, po katerih bi izračunavali delež posameznih tozdov pri nekem proizvodu — moramo to jasno povedati, da ne bomo po nepotrebnem nestrpnosti.

Pri osebnih dohodkih morda tudi ne bi bilo slabo prikazati, kako velika je potica, ki jo naj čimbolj pravično razdelimo posameznikom po vloženem delu. Zato, da naši apetiti ne bi bili preveliki oz. nerealni. Razprav, kakršnim smo bili priča pred leti, si najbrž nihče ne želi. Upajmo, da zmoremo priznati sodelavcu, da dela bolj in pri-

zadevneje od nas in da znamo vrednotiti tudi dela sosednjih tozdov pa da ne mečemo vseh delavcev za pisalnimi mizami v koš »nebodigatreba administrativcev«.

Dvigniti kakovost našega samoupravljanja na višjo raven je morda lažje reči kot storiti, zato ker to ni odvisno samo od dobrega ali boljšega dela kakšne službe, ampak od volje in zavesti nas vseh: kako se izo-

brazujemo, kako pripravljamo sestanke, kako jih vodimo, koliko znanja, strpnosti in poslušnosti za mnenja sodelavcev kažemo pri našem opravljanju funkcij.

Zato nadaljnje razprave o našem razvoju zahtevajo dobre strokovne obdelave posameznih področij ter dosti človeške širine in nesebičnosti pri soočanju mnenj.

Marjan Kolar

Novembrska nabava in prodaja doma, uvoz in izvoz

NABAVA

Zaloge starega železa so se v novembru v primerjavi z oktobrom nekoliko zmanjšale, tako da bo potrebno v decembru forsirati nabavo zaradi preskrbe predhodnih zalog za prve mesece v letu 1981. Preskrba z drugimi surovinami pa je bila razen belega surovega železa zadovoljiva kljub težavam s kamionskimi prevozi. Tu je mišljen predvsem prevoz ferolegur, karburita, raznih dodatkov ter ognjestalnega materiala, saj je bil prevoz zaradi vremenskih težav pogosto oviran.

Zelo slaba je bila preskrba z industrijskimi olji in mazivi zaradi pomanjkanja uvoznih surovin in baznih olj, istočasno pa je bila tudi problematična preskrba z izdelki črne metalurgije, kovinsko predelovalne industrije,

utenzilizij, vijačnega blaga in podobno. Proizvajalci ognjestalnih materialov so v težkem položaju, primanjkuje jim reprodukcij skih surovin iz uvoza in tudi deviz za uvoz.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Količinski plan prodaje litine kakor tudi plan realizacije je tozdz pressegel, vendar pa so zaostanki na domačem trgu zaradi povečanega izvoza še vedno veliki.

TOZD VALJARNA. TOZD še nadalje kaže dobre rezultate prodaje valjanih profilov, s katerimi se pokriva manjša proizvodnja gredic, kjer je največji problem čiščenja gredic.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zimska panorama

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD KOVAČNICA. Tudi v novembru je bil plan prodaje in realizacije na domačem trgu presežen. Zaostanki so le pri visoko legiranih jeklih. Skladišča z odkovki pri trgovskih organizacijah so še nadalje prazna, vendar se stanje tudi v prihodnje ne bo bistveno spremenilo.

TOZD JEKLOVLEK. Plan prodaje na domačem trgu je TOZD izpolnila, rezultati pa bi lahko bili še boljši, če bi bilo dovolj vložka za vlečeno žico. Pomanjkanje tega vložka traja že nekaj mesecev.

TOZD ORODJARNA. TOZD je tako količinsko kot vrednostno presežala plan prodaje na domačem trgu. Povpraševanje kupcev po orodju te vrste je zadovoljivo. Povečati bo treba proizvodnjo orodnih plošč, tako da bo na zalogi v TOZD popolnejši asortiman in se bodo tako lažje zadovoljevale sprotne želje kupcev.

TOZD STROJI IN DELI. Planirana mesečna prodaja in realizacija na domačem trgu ni bila dosežena. Največje težave nastajajo pri strojih in napravah, kjer je proizvodni cikel nekontinuiran, zato tudi v določenih mesecih ni fizične odpreme, plačilo pa je regulirano s posebno pogodbo. Vzrok slabši prodaji na domačem trgu je tudi v povečanem izvozu. Povpraševanje po ostalem asortimanu je zadovoljivo.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI. Plan prodaje na domačem trgu je bil presežen tako količinsko kot vrednostno. Kljub doseženi planirani realizaciji v enajstih mesecih beležimo precejšnje zaostanke glede na dogovorjene pogodbenne obveznosti. Tako ima TOZD sprejetih skoraj za 100 t več naročil, kot je predviden plan za leto 1980. Največ zaostankov beleži TOZD pri upogibnem orodju in nožih za tobačno industrijo. Da pa bi v bodoče lažje in hitreje zadovoljevali potrebe in želje naročnikov, bodo morali v TOZD odpraviti ozko grlo v proizvodnji.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Količinski in vrednostni plan prodaje na domačem trgu je bil v novembru presežen. Povpraševanje po orodju te vrste narašča in že presega možnosti proizvodnje TOZD. Po odobritvah novih cen za vrtno orodje in stroje se je tudi akumulativnost TOZD precej izboljšala.

TOZD VZMETARNA. Plan prodaje na domačem trgu je bil presežen tako količinsko kot vrednostno. Možnosti prodaje proizvodnje te vrste so v sedanjem trenutku konjunktne večje kot razpoložljive kapacitete TOZD.

TOZD RO PREVALJE. Načrtovana prodaja na domačem trgu je bila dosežena. Pereč problem pa smo zaostanki, za katere je rok dobave že potekel, kupcu pa zaradi pomanjkanja reprodukcijskega materiala, tako domačega kot iz uvoza, TOZD ne more dati dokončnega dogovora o dobavi.

UVOZ

Zapornice, zaprte za uvoz že od sredine oktobra, so se dvigni-

le šele v drugi polovici novembra, vendar ne za vse uvozne želje in potrebe, temveč le za najnujnejši reprodukcijski material in surovine. Za opremo še vedno ni prehoda niti za nadomestne dele za investicijsko vzdrževanje. Nadomestni deli za sprotno vzdrževanje pa se lahko uvažajo le, če to dopuščajo devizne pravice in devizna sredstva, ustvarjena z lastnim izvozom. Zastojev v železarni kljub enomesečni zaporu ni bilo, za zelo kritične materiale je priskočila na pomoč zvezna carinska uprava s pristankom uporabe uvožega materiala, ki je še pod carinskim nadzorom.

Konec novembra nam je bil dovoljen dodatni kontingent za uvoz brusilnih plošč, ki jih potrebujemo v zadnjem četrtletju, tako da bo vsaj v zadnjem trenutku možno preprečiti morebitne zastoj zaradi pomanjkanja brusnega materiala. Težave pa obstajajo še nadalje pri oskrbi reprodukcijskega materiala za izdelavo stiskalnic, in sicer tištega, za katerega so potrebna režimska dovoljenja (DK). Dodatnih dovoljenj ni. Tako je ostala nerešena dobava nado-

mestnih delov za stiskalnice, ki smo jih predtem že dobavili v ZSSR.

Uvodoma je že bilo omenjeno, da ni možnosti uvoza opreme, a še tisto, za katero so že obstajale možnosti in dovoljenja ter urejena dokumentacija, smo morali prenesti v I. četrtletje 1981. Brez takšnega prenosa nam ne bi bil omogočen uvoz reprodukcijskega materiala v tem zadnjem četrtletju.

IZVOZ

V novembru smo presegli plan izvoza za 34 odst., od tega smo dosegli v konvertibilni valuti 47 odst. Četudi mesečnega načrta izvoza v čvrstih dolarjih nismo dosegli (zaostanek 19,1 odst.), presegamo kumulativni plan po enajstih mesecih še za 1 odst.

Razen industrijskih nožev smo v novembru odpremili 4 stiskalnice v ZSSR, kar je v tem mesecu dvignilo izvoz za kliring nad vrednost konvertibilnega izvoza. Z dobavnimi termini precej kasnimo pri industrijskih nožih in delu naročila za valjano jeklo, medtem ko pri drugih izdelkih ni večjih težav.

NAŠ INTERVJU:

SZDL v letu 1981

V ravenski občini so že lani jeseni stekle široke priprave za samoupravno in prostorsko preoblikovanje nekaterih krajevnih skupnosti. Kako daleč smo s pripravami, je povedal **Marko Matkovič**, predsednik občinske konference SZDL Ravne.

»V krajevnih skupnostih Črna, Prevalje in Ravne potekajo že od septembra lani aktivnosti o samoupravnem in prostorskem preoblikovanju. Analize o delovanju krajevne samouprave in delegatskega sistema v krajevnih skupnostih, ki so jih izvedle KK SZDL marca lani, so nakazale vrsto problemov v samoupravnem delovanju zlasti v večjih KS. Nasprotno pa delovanje manjših KS, kot so Leše, Šentanel in Kotle, dokazuje, da prav manjše KS v večji meri omogočajo neposredno sporazumevanje in dogovarjanje za učinkovitejšo uresničevanje skupnih interesov in potreb krajanov.

Zato so se krajevne konference in obč. konferenca SZDL in OK ZKS lotile javnih razprav z namenom

— da se krajani čimbolj neposredno dogovarjajo in sporazumevajo o zadovoljevanju svojih potreb in skupnih interesov na področju mnenja naselja, komunalne dejavnosti, zdravstvenega varstva, otroškega varstva, izobraževanja, kulture in telesne kulture, zaposlovanja, obveščanja, usklajevanja interesov proizvajalcev in potrošnikov, varstva in izboljšanja okolja, SLO in družbene samozaščite;

— da učinkovito uresničujemo in razvijamo samoupravne in družbenoekonomske odnose v povezovanju z OZD, SIS ter drugimi organizacijami in skup-

nostmi, s samoupravnim združevanjem dela in sredstev ter zlasti z razvijanjem samoupravnega planiranja in neposrednega odločanja vseh zborov občanov in delegatov v organih krajevne skupnosti, v skupščinskem sistemu, družbenopolitičnih skupnostih ter SIS;

Marko Matkovič

— da negujejo humane medsebojne odnose s spoštovanjem načela zaupanja med ljudmi, z razvijanjem raznih oblik solidarnosti in samopomoči, z ustvarjanjem pogojev za boljši družbeni položaj žensk in družin, zlasti pa z družbeno skrbjo za otroke in starejše ljudi ter z razvojem storitvenih dejavnosti za potrebe družine in gospodarstva.

»Tovariš predsednik, v nekaterih krajevnih skupnostih v

tem času potekajo po zaselkih, ulicah in stanovanjskih blokih zbori občanov. Kdaj se bodo aktivnosti okrog preoblikovanja KS končale in kdaj naj bi pričele delovati nove krajevne skupnosti?»

»Minulega novembra in decembra so bili na Ravnah, Prevaljah in v Žerjavu sklicani prvi zbori občanov oziroma problemske konference ter sklici vseh članov zveze komunistov po posameznih področjih. Kljub temu, da se z udeležbo na zbori in teh sestankih ne moremo ravno pohvaliti, pa so bili vsebinsko zelo pestri, saj smo na njih dobili stališča in mnenja krajanov, ki nam bodo služila za izdelavo konkretnih osnutkov celotnega prostorskega in samoupravnega preoblikovanja sedanjih prevelikih krajevnih skupnosti. V skladu z občinskim programom bodo ti osnutki v javni razpravi v januarju. Realno računamo, da bo možno imeti referendum v aprilu in s tem ustanavljanje novih krajevnih skupnosti.

Po izglasovanem referendumu se bodo morale v vseh novih KS ustanoviti krajevne konference SZDL, OO ZKS, osnovne organizacije konference ZSMS, koordinacijski odbori sindikata ter aktivni ZZB NOV. Naloga teh, predvsem pa KK SZDL, bo, da izvedejo vse potrebne priprave za volitve v samoupravne organe krajevnih skupnosti in priprave vseh potrebnih samoupravnih aktov za delovanje novih KS (statutarni sklep in osnutek statuta). Volitve naj bi se izvedle junija letos. Nove krajevne skupnosti pa bodo celovito pričele delovati šele po volitvah v skupščinske sisteme, to je v aprilu 1982. leta.«

»Delovne ljudi in občane ravenske občine predvsem zanima, kako se bodo nove krajevne skupnosti financirale, pa tudi to, ali se bo potem povečalo število administrativnih delovnih mest.«

»Pri zagotavljanju materialne osnove za samoupravno delovanje novih krajevnih skupnosti bo tudi v naprej tako, kot je sedaj, podlaga samoupravno planiranje in združevanje sredstev iz dela in uresničevanje svobodne menjave dela pri zagotavljanju skupnih potreb. Tako se sedaj za realizacijo planov in programov KS zagotavljajo sredstva SIS družbenih dejavnosti in SIS s področja gospodarstva (SKIS...). Na osnovi samoupravnega sporazuma o financiranju objektov družbenega standarda, s katerim združujemo sredstva za skupni program, ki je bil sprejet na referendumu v vseh KS in TOZD, pa gradimo v KS najnujnejše objekte družbenega standarda. V ta namen vse krajevne skupnosti združujejo 50 odstotkov sredstev samoprispevka, ostali del sredstev pa namenjamo za svoj lastni program. Ta sredstva so poleg sredstev SKIS najpomembnejši viri za realizacijo planov in programov KS. Poleg teh dobivajo KS na osnovi samoupravnega sporazuma iz TOZD še 0,5 odstotka od BOD iz čistega dohodka za financiranje svojih programov. Za financiranje SLO in DS pa dobivajo na osnovi srednjeročnega plana razvoja in letnega plana KS namenska

sredstva, ki se oblikujejo na ravni občine za te namene. Za delovanje samoupravnih organov, delegatskega sistema in DPO dobivajo KS iz proračuna občine posebna sredstva. Tako bo tudi v prihodnje, ko se bodo oblikovale nove KS.

Še večji poudarek pa bomo morali dati temu, da bo osnova za financiranje plan krajevnih skupnosti in skupno dogovorjeni programi gradnje objektov družbenega standarda. Povečanje ali zmanjšanje števila zaposlenih v strokovnih službah krajevnih skupnosti, potem ko jih bo več, je prisotno v vseh sredinah. KS se bodo morale skupno dogovoriti, kje se bodo opravljala administrativna dela in finančne storitve oziroma kje se bodo oblikovale delovne skupnosti skupnosti in za zagotavljanje sredstev prek svobodne menjave dela za funkcioniranje teh služb. Pri organiziranju strokovnih služb nas bo moralo voditi načelo, da se skupne službe organizirajo čim bolj racionalno, število zaposlenih pa se ob tem ne bi smelo povečati.

»Kakšne aktivnosti bo OK SZDL Ravne še vodila poleg preoblikovanja krajevnih skupnosti v letošnjem letu?

»Leto 1981 bo prvo v izvajanju novega petletnega plana in bitke za ekonomsko stabilizacijo. To bo ena od osrednjih nalog našega političnega dela. S tem bomo nadaljevali aktivnosti, ki smo jih skupno z drugimi frontnimi deli zastavili ob začetku preteklega leta ter izvajali v različnih telesih in ravneh organiziranih subjektivnih sil skozi vse preteklo leto. Torej je pred nami še naprej konkretna akcija, da si izbojujemo idejnopoliti-

tično, s tem pa tudi praktično potrditev politike ekonomske stabilizacije. Še dosledneje bomo morali razvijati vlogo delegacij in delegatov in krepiti učinkovitost njihovega dela.

Pred nami je tudi pomembna javna razprava o osnutku dopolnilne ustave SFRJ in ustave SR Slovenije ter statuta občine.

Vso pozornost bomo posvečali razvoju družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu, stanovanjskem gospodarstvu, razvoju malega gospodarstva in obrti. Bolj moramo uveljaviti delo potrošniških svetov v krajevnih skupnostih in delo konference svetov potrošnikov v naši občini, kar naj bi pripomoglo do boljše preskrbe.

V SZDL smo že tudi usklajili akcijske programe za prehod na usmerjeno izobraževanje in uveljavljanje celodnevne osnovne šole. Te akcijske programe pa moramo tudi realizirati. Važne so tudi kadrovske priprave in predvolilne aktivnosti, da bomo volitve v skupščinski sistem izvedli čim uspešneje. Nove krajevnne skupnosti nam bodo sedanjše število možnih evidentiranih delegatov za družbene funkcije znatno povečale.

Zato bo treba še bolj negovati in razvijati javnost dela naših organov ter odpirati vse oblike in metode dela, da bo imela OK SZDL v svoji razčlenjeni delegatski sestavi ter vse članstvo sproten vpogled v vse snovanje programov našega dela in njihovo uresničevanje. S tem bomo nedvomno okrepili tudi osebo in kolektivno ter skupno odgovornost članov frontno sestavljenih organov SZDL,« je zaključil Marko Matkovič.

F. Rotar

Proizvodnja Slovenskih železarn v novembru

Predzadnji mesec letošnjega leta je za nami in kar dobro že vemo, kakšni bodo tudi letni rezultati. V novembru se ni zgodilo prav nič takega, kar bi lahko kaj pomagalo k izboljšanju dosedanjih proizvodnih rezultatov. Proizvodnja jekla je bila 10% nižja od načrtovane in blagovna proizvodnja 7%.

Slabši uspeh kot preteklega meseca je bil dosežen tudi pri izvozu, tako da se za november nimamo prav za ničimer pohvaliti.

Proizvodnja surovega železa je bila novembra slabša, kot smo pričakovali. Plavž št. 1 na Jese-nicah je imel več nasedlin, katere so odstranjevali, zato so imeli manjšo proizvodnjo in večjo porabo koksa. Elektrodredukcija peč v železarni Štore je obratovala odlično, saj so proizvedli 4340 ton, kar je 30% več, kot znaša poprečni mesečni načrt. Že med letom se je iz delovnih rezultatov dalo sklepati, da bodo zamujeno iz prvih mesecev lahko ob dobrem delu nadoknadili. Ob koncu novembra so imeli že okoli 800 ton prednosti in bodo dosegli tudi letni plan, če ne bo nastopilo kaj izjemnega. Kot veste tudi sami, je bil v decembru izpad

električne energije, kateremu so sledile tudi redukcije, vendar upamo, da bodo letni plan proizvodnje surovega železa vseeno izvršili.

Zaostanek proizvodnje surovega železa na jeseniških plavžih se je ob 74% izvršitvi mesečnega načrta še povečal ter bo skupna proizvodnja ob koncu leta približno 10% nižja od načrtovane za letošnje leto.

Proizvodnja surovega jekla je bila sicer v primerjavi z mesečnim načrtovanimi količinami slaba, saj v nobeni jeklarni niso dosegli mesečnega načrta in se je zaostanek v novembru povečal za nekaj več kot 6900 ton in tako znaša zbirni zaostanek le malo manj, kot je bila vsa novembrska proizvodnja surovega jekla. V jeseniški jeklarni so imeli zaradi pomanjkanja surovega železa podaljšanje časov od preboda do preboda v Martinarni in tako nižjo proizvodnjo. Zaradi podaljšanih popravil na pečeh in nepredvidenih okvar so pretežni del meseca obratovali le s po 4 SM pečmi in občasno tudi s tremi, tako da je bilo 5 peč v obratovanju le 10 dni. V elektrojeklarni so imeli podaljšano popravilo na

lectromelt peči, na obeh pečeh večji zastoj in ob vseh teh težavah so jeseniški jeklarji dosegli le 87% mesečnega načrta.

V jeklarni železarn Ravne so dosegli 97% mesečnega načrta in se bodo morali v decembru zelo potruditi, da bi dosegli tudi letno načrtovano količino. Ob koncu novembra so zaostajali skoraj 1400 ton za zbirnim načrtom in bi morali v decembru izdelati nad 19000 ton, da bi izvršili letni načrt.

Pri starem železu

V jeklarni železarn Štore so dosegli kljub nekaj nepredvidnim in prepogostnim okvaram doslej največjo proizvodnjo, ki pa še vedno zaostaja 9% za mesečno načrtovano količino. V novembru je začel z delom v pečni hali drugi žerjav, kar bo znatno izboljšalo pogoje, tako da v naslednjih mesecih lahko pričakujemo nove rekordne dosežke in uspešnejšo proizvodnjo v novem gospodarskem letu.

Blagovna proizvodnja v železarnah ni bila dosežena zaradi slabe izvršitve v železarni Jese-nice, kjer je bilo doseženo le 79% poprečno mesečno načrtovane količine. Že prejšnji mesec je bilo v teku načrtovano veliko popravilo v valjarni bluming-štekel, po izvršenem popravilu je bilo pa več obratovalnih zastojev in težav, kot bi jih smelo biti.

Valjarna žice in profilov ni obratovala skoraj štiri dni zaradi okvare na peči. V valjarni debele pločevine so obratovali še vedno na dve izmeni in so za 4,2% presegle plan, kar je pa še vedno 8% manj, kot znaša poprečni mesečni načrt. Pomanjkanje vložka, ki bi ga morala dati vroča predelava in delno dobava od drugod, je imela za posledico manjšo proizvodnjo tudi ponekod v hladni predelavi in finalizaciji, tako da so izvršili v železarni Jese-nice mesečni linearni načrt blagovne proizvodnje 79%. Kaže, da bo letni zaostanek znašal približno dvomesečno poprečno doseženo mesečno količino blagovne proizvodnje v letošnjem letu.

V železarni Ravne so mesečni načrt blagovne proizvodnje presegle za 2% in jim skupno manjka le okoli 2000 ton, da bi se približali zbirnemu planu za 11 mesecev. Odličen uspeh so dosegli v železarni Štore s 124% izvršitve mesečnega plana. Ob koncu novembra so imeli že 3% naskoka in tako bodo že nekaj dni pred koncem leta izpolnili letni načrt.

Skupen zaostanek za zbirnim načrtom znaša le nekaj manj, kot je poprečni mesečni načrt in ni nobenih upov, da bi ga v decembru zmanjšali.

Za predelovalce žice je najbolje, da pričnem kar s problematiko, ki je vzrok nižji proizvodnji od načrtovane. Pomanjkanje vložka, neustrezen asortiment vložka oziroma kvaliteta, slaba oskrbljenost z orodjem in odsotnost z dela. Tam pa, kjer je oskrbljenost zadovoljiva, so razni zastoji in tako

so izvršili linearni mesečni plan v: Plamenu 82%, v Tovilu 86%, v Žični 87% in v Verigi 95% ali skupno 88%. Zaostanek za zbirnim načrtom je bil ob koncu novembra 6% in bo približno tak tudi ostal za leto izvršitev, ki bo približno količinsko enaka, kot je bila leta 1979.

Že v uvodu je omenjeno, da v novembru tudi izvrševanje izvoza nekaj zaostaja za dosežki iz preteklih mesecev. Pravzaprav pa le ni tako črno, kot je prvi vtis, če gledamo samo na količine robe, ki je bila izvožena. Količinsko so mesečni načrt izvoza izvršili samo v Verigi Lesce in ga presegli za 38%. Ker pa v Žični Celje niso ničesar izvozili, v Tovilu le 38% poprečne mesečne količine in v železarni Štore 42%, znaša skupno izvožena količina le 80% mesečno načrtovane. Za vrednost izvoza so podatki v U\$ dolarjih in je vrednost izvoza nič manj kot 99% mesečno načrtovane vrednosti. Tolikšno pozitivno razliko v prid vrednosti izvoza, ki je predvsem pomembna, je pa letos mogoče šteti med dobre poslovne rezultate.

Letni načrt izvoza gotovo ne bo dosežen niti količinsko niti vrednostno. Ob koncu leta bo zaostanek izdaten, zaznaven bo pa tudi napredek proti letu 1979, saj bo ob približno 7% večji količini izvoza dosegli več kot 35% večja vrednost izvoza kot preteklo leto.

Čez mesec dni bomo pregledali proizvodne dosežke v letošnjem letu bolj podrobno in pregledali bomo tudi, kaj smo načrtovali, da bomo dosegli v srednjeročnem planu za letošnje leto pred petimi leti in kaj smo res dosegli.

Nekaj je danes gotovo, da tudi decembra ne bomo mogli šteti med najuspešnejše proizvodne mesece in tudi letošnje leto nam ne bo ostalo v spominu za nas kot uspešno.

Milan Marolt

Razstava v čast dneva JLA

19. decembra 1980 je bila v čast dneva oboroženih sil v prostorih marksistične knjižnice odprta razstava dosežkov enot in štabov TO občine Ravne na Koroškem. Njen namen je bil, da čim širšemu krogu delovnih ljudi in občanov, predvsem pa mladini, pokaže skromen del dejavnosti s tega področja. Razstava je imela dva dela. V prvem je bilo razstavljenega nekaj pehotnega orožja in opreme TO in civilne zaščite, v drugem pa slikovno gradivo iz TO in JLA ter pohvale in odličja posameznih enot in delovnih organizacij. Razstavo je v prisotnosti najvišjih predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in skupščine občine Ravne ter nekaterih delovnih organizacij in štaba TO svečano odprl tov. **Ivan Vušnik**. Njegov priložnostni govor objavljamo v skrajšani obliki.

Praznovanje dneva oboroženih sil ima letos še prav poseben pomen, saj ga prvič praznujemo brez ljubljene vrhovnega komandanta tov. TITA, toda trdno odločeni stopati po njegovi in naši poti ter ob tem upoštevati sklepne dokumente kongresov ZK, ki jasno poudarjajo razredni

ce notranjih sovražnikov ne bodo odvrnili od čvrste odločenosti nadaljnjega razvoja samoupravnega socializma ter neodvisne in neuvrščene zunanje politike. Z gotovostjo lahko trdimo, da sistem splošne ljudske obrambe odvrta od agresije, dosledna zunanja politika in neuvrščenost pa od agresije nasploh. Tako so neuvrščenost in boj za mir, socializem in enakopravne odnose med narodi ter splošna ljudska obramba dejavniki enotne politike Jugoslavije. Odločno zavračamo misel, da sta vojna in politika sile nujni sredstva za razreševanje mednarodnih sporov. Naše stališče v zvezi s tem je usklajeno z neuvrščeno politiko ter ustavno listino OZN — da je temeljna pravica vsakega naroda, da brani svojo svobodo, neodvisnost in suverenost, da sam odloča o svoji družbeni ureditvi in da mu te pravice ne more nihče odvzeti.

»Splošna ljudska obramba Jugoslavije je torej obrambni sistem, ki je v zunanji politiki SFRJ usmerjen samo v obrambo suverenosti neodvisnosti in ozemeljske nedotakljivosti dežele. Ta sistem torej ni uperjen

izurjen za opravljanje predvidenih nalog. Vsi dejavniki v enoti — starešine, vojaški kolektiv, organizacije ZK in ZSMS — si prizadevamo, da bi se starešine in vojaški uveljavili kot ustvarjalci, da bi pokazali vse svoje sposobnosti in jih tudi zdravo razvijali. Tak način dela je dal na urjenjih, ki smo jih letos opravili, odlične rezultate. Ostale komponente SLO, kot so civilna in narodna zaščita, smo preizkusili na vajah, v katerih so bile zajete vse krajevne skupnosti v občini in nekatere delovne organizacije. Ugotavljamo, da je koncept SLO in DS globoko zakoreninjen med delovnimi ljudmi in občani. Ob tem čutimo ponos in radost, da smo pod vodstvom ZK in izjemnega komandanta in človeka — Tita — zgradili edinstven sistem splošne ljudske obrambe in DS, ki je porok naše neodvisnosti, svobode in mirnega razvoja v prihodnosti.

Z dosežki naših enot in štabov TO smo vsekakor lahko zadovoljni. Lep je občutek, da je eden najboljših namerilcev na

protiletalskem toku v državi tvoj sodelavec. Ponosni smo, da je naša protiletalska baterija ponovno razglašena za najboljšo enoto, ponosni, da je bataljon TO občine Ravne vedno v vrhu po borbeni pripravljenosti in moralno-političnih trdnosti. Naš največji ponos pa je, da so vse te enote sestavljene iz vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Uspeh je tembolj naš, ker smo ga dosegli tudi z razumevanjem DO in TOZD v občini in z nesebičnim, tovariškim delom pripadnikov in poveljnikov posameznih enot in občinskega štaba TO Ravne.

Da smo naloge s področja SLO in DS zavzeto izpolnjevali prav na vseh področjih, nam potrjujejo tudi prejeta priznanja in plakete. Zelezarji smo še posebej ponosni na srednjo plaketo JLA, ki smo jo prejeli za izredne dosežke in organiziranost na področju SLO in DS.

Naša želja je, da bi razstava v čast dneva JLA postala tradicijska.

RAZVOZLAVANJA

V jeklarni dovolj ali premalo delavcev

Pravda o tem teče že dolgo. Med vodstvom jeklarni in kadrovske službe. Stvar je takšna: — če bi vsi, ki so zaposleni v jeklarni, hodili tudi na ših, kot se spodobijo, bi bilo delavcev dovolj;

— ker jih je vedno nekaj v bolnišnici (so zares bolni od težkega dela ali so vmes tudi takšni, ki sekajo plave, ne vemo) jih je pa premalo za redno opravljanje dela.

Medtem so strokovnjaki v jeklarni (inž. Kovačič) izdelali študijo, po kateri je za sedanjost tehnologijo delavcev celo preveč.

Da bi poskusili razvozlati enega od naših vzrokov, ki povzročajo slabo voljo, smo za pojasnila vprašali ravnatelja TOZD jeklarna **Vladimira Raca** in vodjo kadrovske službe **Milana Zafošnika**. Odgovorila in predlagala sta naslednje:

Vladimir Rac

Razprave, ustne in pisne, v zvezi s pomanjkanjem delavcev, predvsem v poletnih mesecih, res že dolgo tečejo. Mnenja se krešajo. Zaposleni v TOZD jeklarna trdimo in postavljamo zahteve na osnovi ugotovitev, drugi so pač drugačnega mnenja, češ »ali hojijo vsi zaposleni na ših, kot se spodobijo?« Mislim, da ob tej navedbi so rezerve tudi v jeklarni. Sicer pa je to danes splošen problem, ki ne tare samo našega tozda in se lahko ob njem zamislijo tudi drugi.

Zajec ne tiči samo v tem grmu. Lahko trdimo, da so tudi težji delovni pogoji pri nas pogostejši vzrok večjemu odstotku bolniškega staleža. Ugotovitve kažejo, da je tudi v tem nekaj rezerve, kajti

bolniški staleži niso vedno upravičeni. Vendar za to nismo mi kompetentni. Tu ima besedo zdravstvena služba, s katero smo se o teh problemih že nekajkrat pogovarjali, a pozitivnih rešitev v celoti še nismo našli.

Glede »plavil« pa dobro vemo, kdo je tisti, ki si jih privoščijo. Tudi taki so. Sestav naših delavcev je precej raznolik. Nekaj med temi je »začasni« in jim je jeklarna le odskočna deska za lažje in morda tudi boljše plačano delo.

Ugotovili smo, da imamo za sedanjost tehnologijo dela dovolj delavcev, vendar zaradi prevelike odsotnosti iz že navedenih vzrokov nastane primanjkljaj. Ta pa lahko močno moti tekoče in kvaliteto delo. Ker pa so od naše proizvodnje odvisni predelovalni obrati, si izpadov in površnosti ne smemo privoščiti. Prav zaradi tega mora biti na delu vedno določeno število delavcev. Popolnoma upravičeno se mi zdi, če bi bil pri nas kak delavec več, pa morda manj tam, kjer je delo lažje in manj zahtevno.

Sodobna tehnologija, ki jo bo prinesla modernizacija jeklarni, bo morda marsikoga motivirala in navdušila tudi za delo pri nas. Verjetno bo takrat manj bolezenskih izostankov, ker bo delo zahtevalo manj fizičnih naporov, seveda pa več strokovnega znanja.

Težave, o katerih smo govorili, so za nami z določenimi posledicami. Razmišljati moramo naprej. Zaposlovanje v jeklarni na direktnih proizvodnih delih utegne vendarle tudi v bodoče biti manj privlačno, saj to že občutijo tudi v drugih železarnah v Jugoslaviji. Metalurški delavec, predvsem pa

Na vajah

in splošni ljudski značaj naših oboroženih sil ter naloge nas vseh pri uresničevanju obrambnih priprav.

Ko govorimo o nastajanju naših oboroženih sil, se nam razkrije njihov globoki ljudski značaj ter izjemnost komunista ter vojskovodje in vrhovnega poveljnika tovariša Tita.

Vseskozi smo vedeli, da lahko nove družbene odnose gradimo le v miru, toda vedeli smo tudi, da je neuvrščena Jugoslavija v obstoječih pogojih mednarodnih nasprotij, ko je grožnja s silo in njeno uporabo zelo razširjena, prisiljena tudi z oboroženo silo zavarovati pridobitve NOB in socialistične revolucije. Stabilen notranji razvoj ter načrtno uresničevanje koncepta SLO in DS so trdno zagotovilo, da nas nobeni zunanji pritiski in grožnje kakor tudi smešni poskusi pešči-

proti nikomur, ki želi mir in ki spoštuje našo pravico do svobode in samostojnega gospodarskega, političnega in družbenega razvoja,« je poudaril tovariš Tito.

Na osnovi svetlih tradicij NOB smo tudi v naši občini na področju obrambnih priprav storili precej, kar se kaže tudi v izrednih uspehih, ki smo jih na nekaterih področjih dosegli v tem in prejšnjih letih. Uspehi nas navdajajo s ponosom ter s še trdnjšo voljo, da na vseh področjih ljudske obrambe dosežemo kar največ, da bi ob najtežjih preizkušnjah zagotovili kar največje možne vojaške rezultate ob najmanjših žrtvah. Vsak pripadnik naših enot se v popolnosti zaveda svoje dolžnosti in odgovornosti do širše družbe, razpolaga z zadovoljivim vojaško strokovnim znanjem ter je dovolj

jeklar, bo moral v naši družbi dobiti več priznanja. Več priznanja bomo delavcem v naši jeklarni dali tudi s tem, da bomo bolj kot doslej reševali njihove osebne probleme. V jeklarni je zaposlenih sorazmerno veliko neporočenih. Ali ne bi te vezali na naš kraj s tem, da jim nudimo primerno stanovanje — garsonjere, ne pa samske sobe, v katerih je po več delavcev skupaj? Razmislimo!

Milan Zafošnik

Na vprašanje bom najprej odgovoril s številkami, da ne bi po nepotrebnem izgubljali besed o zadosti ali premalo delavcev. Začnimo torej po vrsti: plan jeklarni za letošnje leto dovoljuje poprečno 325 delavcev, z onimi iz operativne priprave dela vred pa v drugem polletju 340. Na dan, ko sem pisal ta odgovor, je bilo v delovnem razmerju 341 delavcev. Do 30. junija je bil indeks poprečnega števila delavcev, račun na tedaj planirano število, 98,8 (v istem obdobju je 14 temeljnih organizacij doseglo nižji indeks). Po izvedeni reorganizaciji se je indeks poprečnega števila delavcev seveda spremenil, kar pa ne zadeva našo, temveč plansko službo. Toda indeks, račun na zadnjih šest mesecev na povečano plansko število delavcev, je 99,1.

Dodal bi še to, da smo za delo »jamski delavec« imeli nepretrgan oglas vse od meseca maja ter tako prejeli 121 prijavi kandidatov. Od teh smo v jeklarni sklenili delovno razmerje s 44 kandidati. V službi smo presenečeni nad tako številčnim odzivom, manj seveda iz izobrazbo. Med kandidati so v več kot eni tretjini bili fluktuanti gradbenih OZD z območja Koroške ter rudnika Mežica.

V kadrovske službi smo pred meseci izdelali posebno analizo tehnološko pogojenega števila delavcev na posameznih agregatih ter ugotovili, da jeklarna na ob-

delavi materiala potrebuje 245 delavcev (podatek jeklarne), da jih je bilo tedaj v delovnem razmerju 277 ali 32 več, kar presega poprečno odsotnost zaradi bolniške. Trenutno je na obdelavi materiala zaposlenih 281 za 245 tehnološko pogojenih delavcev. Delavcev na obdelavi informacij tu ne omenjamo.

Kje so torej problemi ali kaj drugega, kar nas, kot pravite, tišči v pravdanje? Je to velika odsotnost z dela zaradi »plavih«, rednih in izrednih dopustov, nepristnosti na delovnem mestu, zamujanja na delo, predčasnega odhajanja z dela, odklanjanja dela in podobno? Na zadnji sklop vprašanj naj odgovarjajo tovariši iz jeklarne. Sam bi dodal le to, da je letni dopust pravica in obveznost in čas, ko delavec objektivno ne dela, zato tega časa v planu njegove izrabe pač ni mogoče upoštevati. Enako je s poprečno odsotnostjo zaradi bolezni in drugih vzrokov. Toda oboje skupaj vendarle pomeni, da poprečno vsak dan skozi vse leto okoli 40 delavcev pač ni prišlo na delo.

Po vsem povedanem si dovolim ponoviti oceno, izrečeno na zboru delavcev jeklarne, da so letošnja kadrovska gibanja številčno najugodnejša v zadnjih petih letih ter da se v naslednjem obdobju po vsej verjetnosti ne bodo ponovila. Omeniti pa moram naraščanje fluktuacije, ki je letos manj ugodna ter je z več kot 10 % pobrala 38 delavcev.

Ker je med »pravdanjem« in ustvarjalnim delom pomembna kvaliteta razlika, predlagam to drugo. Morebiti bi se z vodstvom tozda v letu 1981 in naprej raje pogovarjali:

1. O izobraževanju delavcev na obdelavi materiala, ker okoli 70 % le-teh nima zahtevane strokovne izobrazbe, vendar tako, da bi vse novo sprejete delavce razporedili na dela, na katerih so se dolžni usposobiti, za jamskega delavca na primer. Interes za dve- ali tri-

letno šolanje po našem mnenju tudi v bodoče najbrž ne bo zadošten. V času usposabljanja, ki bi recimo ob delu trajalo 4 do 6 mesecev, bi delavce naučili varno delati, obenem pa dodali potrebna teoretična znanja o jeklih in tehnologiji njihovega pridobivanja.

2. O usposobitvi jamskih delavcev ali pomočnikov talilcev za upravljanje žerjavov, s čimer bi gotovo odpravili večni problem pomanjkanja žerjavovodij v konicah ali v primeru odsotnosti žerjavovodje.

3. O vraščanju novo sprejetih delavcev v delovno sredino in v širše življenjsko okolje tako, da jim na začetku pokažemo, da so zaželeni in ne le potrebni. To bi med drugim bilo tudi usposabljanje in zlasti nakazana perspektiva v tozdu.

4. O kolektivnem dopustu, povezanem z drugimi tehnološko vezanimi tozdi.

5. O sprotne obravnavanju tehnološke in delovne discipline ter morebitnih konfliktov znotraj delovne sredine.

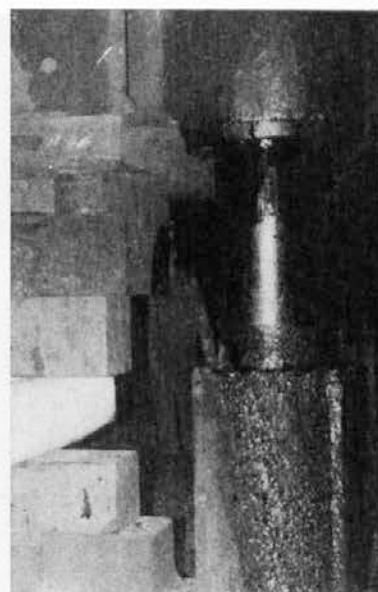
6. O delavčevih osebnih problemih, zlasti delavcev iz drugih območij Jugoslavije.

7. O organiziranem pridobivanju delavcev z vnaprej znanih območij prek skupnosti zaposlovanja in neposredno.

8. O večji poklicni pestrosti za modernizirano jeklarno, o čemer se v pogledih prav tako razhajamo.

9. O večji vlogi strokovnih delavcev jeklarne v fazah poklicnega usmerjanja.

Ce bi v prihodnje več govorili o razmerah s stališča pristojnosti in odgovornosti, bi nedvomno ne

V kovačnici

bilo pogojev za pravdanje, temveč za ustvarjalno delo. Dodal bi še, da tudi na Koroškem že več let nazaj ni pogojev za ekstenzivno zaposlovanje v poklicih, za katere se mladina ne odloča. Ekstenzivnost pa ni le širitev proizvodnih zmogljivosti, temveč tudi povečevanje števila delavcev, kot je primer jeklarna in še druge temeljne organizacije s področja metalurgije. Ali bomo tudi na Ravnah še naprej zatiskali oči in si mašili ušesa pred dejstvi, kakršna so na Jesenicah že letošnje leto pogojila zmanjšanje planirane števila delavcev? Osebo predlagam, da njihovo izkušnjo raje pogledamo in slišimo.

Nekateri poudarki na letnih konferencah OO sindikata železarne Ravne

Osnovne organizacije sindikata železarne Ravne so večino imele svoje letne konference v decembru 1980. Na njih so pregledale svoje delo v preteklem letu, sprejele delovni načrt za naprej in razglasile jubilate dela v svojih tozdih oz. delovnih skupnostih. Resnim in obširnim poročilom in razpravam je sledil družabni del.

Skoraj ni področja našega življenja in dela, ki ga delavci v svojih razmišljanjih ne bi bili kritično obdelali. Pri tem so značilnosti dela, poslovanja in delovne ter tehnološke discipline ter poti za njihovo izboljšanje skupne za vso železarno, imajo pa seveda posamezne osn. organizacije tudi svoje posebnosti in poglede na nekatere probleme. — Te smo povzeli po zapisnikih, kolikor jih je malo pred koncem leta pač bilo na voljo.

TOZD pnevmatični stroji. Zavzeli so se za boljše, bolj gospodarno delo, za sodelovanje med DPO, posebno z ZSMS, pa za zmanjševanje režijskih in administrativnih del.

TOZD vzmetarna. Za težko fizično delo terjajo boljše OD, nasploh boljše delovne pogoje, boljše medsebojne odnose pa vidijo v tem, če bo več posluha za težave delavcev, ki bi jih reševali sproti.

TOZD RO Prevalje. Seznanili so se z rezultati tozda in s smernicami za naprej. Inovacijsko dejavnost so oživili in tudi njihov oktet je spet začel delati. Kmalu bodo dobili lastno razglasno postajo in telefonsko govorilnico.

TOZD jeklovlek. Še bolj nameravajo razširiti sodelovanje s tozdoma SGV in valjarno; s slednjo bi nemara še najprej lahko prešli na skupni priho-

Hišica

Sadovnjak

dek. Poudarili so potrebo po večji osebni odgovornosti zaposlenih, opozorili na problematiko invalidov in na vzdrževanje ter se zanimali za delo sozda SZ v Ljubljani, hkrati ko so obravnavali razmerje med neposredno proizvodnjo in administracijo.

TOZD energija. Še naprej bodo analizirali rezultate poslovanja, obravnavali sproti vse akte in načrte, spremljali socialno varnost svojih delavcev in se zavzemali za izobraževanje, zmanjšanje izostankov z dela ter za humanizacijo delovnih pogojev.

TOZD gospodarjenje. Izboljšali bodo inventivno dejavnost, domislili že zdaj dobre oblike rekreacije ter se zavzeli za boljše izkoriščanje ozvočenja na upravi kot sredstva obveščanja.

TOZD komerciala. Več se bodo ukvarjali z disciplino, ki ni dobra. Z več poguma upajo na pravem kraju uspešno urejati medsebojne odnose. Posvetili se bodo vprašanju OD oziroma skušali razrešiti sedanje nedosledno nagrajevanje.

TOZD valjarna. Letos želijo doseči vsaj enake poslovne in samoupravne rezultate kot lani. Modernizacijo valjarne je treba opraviti v načrtovanem roku. Rezultati dela posameznika naj bodo vidni v njegovem OD. Dosledno nameravajo razvijati vse oblike samoupravnega odločanja ter poiskati možnosti za zaposlovanje invalidov in žensk.

TOZD PPT. Več pozornosti bodo namenili izobraževanju, spodbujanju in nagrajevanju raziskovalnega in inovacijskega dela. Zagotoviti želijo obveščanje delavcev pri uveljavljanju sistema družbenega planiranja.

TOZD kalilnica. Sklenili so naslednje: nujno je treba izdelati investicijski načrt za tozd. Služba VPD mora zaradi visokega odstotka invalidov analizirati varnostno — tehn. razmere in predlagati ukrepe. DS KSZ naj čimprej pripravi seminar za novo izvoljene člane delavskih svetov, da bodo usposobljeni za dobro delo. Sindikat tozda mora povečati svojo dejavnost, da ga bo bolj čutili na vseh področjih življenja.

LETNA KONFERENCA OO SINDIKATA RO

Priprava na letno konferenco se pričinja že sredi leta. Pravo vzdušje po delavnicah pa zadnji teden pred njo. Boš šel? Pa ti, boš šla? Kaj boš oblekla? Ti, gre tvoja žena zraven? Jim boš kaj napovedala na konferenci? Boš do konca? Se in še je vprašanj, razgovorov in ugibanj. Izvršni odbor sindikata ima še zadnje priprave.

V soboto, 6. decembra ob 17. uri, je bilo v dvorani hotela Peca v Mežici zbranih čez 180 članov OO sindikata RO. Dvorana je bila okrašena, konferenca se je hitro utekla, prečitala so se poročila. Sklepni smo bili. Debate na poročila ni bilo. Vsi smo pač nestrpno pričakovali najslavnejši del, to

je podelitev priznanj jubilarom za 10, 20 in 30 let nepretrganega dela v delovni organizaciji. Pred podelitvijo se nam je še enkrat predstavil oktet RO, ki eno leto ni deloval zaradi finančnih in drugih težav. Vsi bomo pomagali, da bodo fantje nemoteno peli in predstavljali naše in svoje priznane ime. Pri financiranju pa bo pomagala tudi vsa delovna organizacija, saj je oktet naš, železarski. Tako je bilo sklenjeno na konferenci. V ušesih so nam še zvenele pesmi, ko so slavljenci že odhajali med ploskanjem sodelavcev po priznanja. Kar 60 smo jih imeli letos. Posebne pozornosti in še večjega ploskanja so bili de-

ležni štirje jubilaranti s 30 leti dela. Še skupni posnetek vseh z rdečimi nageljni na prsih in stisk roke. Škoda pa, da je manjkalo na konferenci kar 18 jubilarantov.

Ob vedrih zvokih ansambla Samorastniki smo se zavrteli. Zadržanost je izginila, mize smo začeli združevati, glasba nas je razigrala in zagrela. Suknjiči, kravate so ostale na stolih. Med nami ni bilo več razlik, delavci izza strojev, iz pisarn, vodilni, vsi smo bili enaki, veseli in dobre volje.

Kar škoda bi bilo, če bi začeli delati iz teh letnih konferenc, kot

si nekateri predstavljajo, nekakšne zборе — dolgočasne, puščobne in neobiskane. Vsaj na teh konferencah se res enkrat dobimo vsi skupaj, si povemo svoje »šihne« težave, se malo pokregamo, pobotamo, zaplešemo in vse je dobro.

Bilo je pa še nekaj posebnega. Toliko smo imeli slavljencev, nihče se pa ni spomnil, ali pa se je, šepnil muzikantom, ki so glasno objavili in čestitali med našim močnim ploskanjem — RO je letos praznovalo 20-letnico svojega obstoja!

Herman Čepelnik

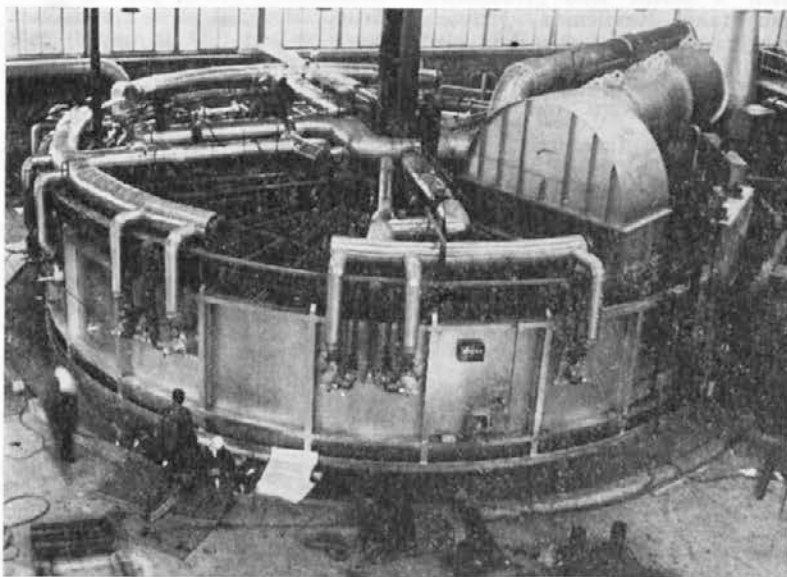
Neuspela proizvodnja TOZD v novembru

V pregledu so zajete vse prijave neuspele proizvodnje in reklamacije v tozdih, kjer je izmeček za pretopitev.

(Razdelitev neuspele proizvodnje iz priložene tabele, stolpec 6 v odst.)

TOZD JEKLARNA. Neuspela proizvodnja se je pojavila v	
TOZD jeklolivarna	1,01
valjarna	83,87
kovačnica	8,12
kalilnica	0,03
stroji in deli	0,32
direktna neuspela proizvodnja	6,65
skupaj	100,00

Nosilec stroškov neuspele proizvodnje je TOZD jeklarna 99.477 din.

Kako majhen je človek

TOZD JEKLIVARNA. Neuspela proizvodnja se je pojavila v	
TOZD stroji in deli	0,70
pnevmatični stroji	0,65
reklamacije	9,33
direktna neuspela proizvodnja	89,32
skupaj	100,00

Nosilci stroškovno neuspele proizvodnje so

TOZD jeklarna	150,212 din ali 6,81 %
kalilnica	16,762 0,76
jeklolivarna	2,037.424 92,43
skupaj	2,204.398 100,00

TOZD VALJARNA. Neuspela proizvodnja se je pojavila v	
TOZD jeklovlek	1,89
stroji in deli	0,01
ind. noži	0,12
vzmetarna	0,01
reklamacije	0,55
direktna neuspela proizvodnja	97,42
skupaj	100,00

Nosilca stroškov neuspele proizvodnje sta			
TOZD jeklarna	2,055.489	din ali 30,16 %	
valjarna	4,759.000	69,84	
skupaj	6,814,489	100,00	

TOZD KOVAČNICA. Neuspela proizvodnja se je pojavila v			
TOZD stroji in deli	8,50		
ind. noži	2,10		
direktna neuspela proizvodnja	89,40		
skupaj	100,00		

Nosilca stroškov neuspele proizvodnje sta			
TOZD jeklarna	778.746	din ali 31,83 %	
kovačnica	1,667.600	68,17	
skupaj	2,446.346	100,00	

TOZD JEKLOVLEK. Neuspela proizvodnja se je pojavila kot direktna neuspela proizvodnja 100,00 %.

Nosilca stroškov neuspele proizvodnje sta			
TOZD valjarna	249.542	din ali 69,09 %	
proj. izv. inž.	10.144	3,91	
skupaj	259.596	100,00	

Op. Za TOZD stroji in deli je prikazano vloženo delo do odkritja napake samo v urah. Za TOZD orodjarna pa trenutno še ni na razpolago podatkov o nosilcih stroškov.

TOZD ORODJARNA. Neuspela proizvodnja se je pojavila v			
TOZD stroji in deli	99,30		
pnevm. stroji	0,70		
skupaj	100,00		

TOZD STROJI IN DELI. Neuspela proizvodnja se je pojavila v			
TOZD industrijski noži	16,63		
pnevm. stroji	0,74		
direktna neuspela proizvodnja	82,63		
skupaj	100,00		

Nosilci stroškov neuspele proizvodnje so			
TOZD jeklarna	39 ur ali 3,12 %		
jeklolivarna	60	4,80	
valjarna	10	0,80	
kovačnica	36	2,88	
kalilnica	333	26,64	
orodjarna	75	6,00	
ind. noži	225	18,00	
pnevm. stroji	120	9,60	
razv. proiz. in trga	1	0,08	
stroji in deli	351	28,08	
skupaj	1.250	100,00	

TOZD IND. NOŽI. Neuspela proizvodnja se je pojavila v			
TOZD stroji in deli	2,15		
dir. neuspela proizv.	97,85		
skupaj	100,00		

Nosilci stroškov neuspele proizvodnje so			
TOZD valjarna	54.909	din ali 5,19 %	
kovačnica	98.073	9,27	
stroji in deli	59.139	5,59	
proj. izv. inž.	38.787	3,67	
ind. noži	806.723	76,28	
skupaj	1,057.631	100,00	

Zimsko zrcalo

TOZD PNEVM. STROJI. Neuspela proizvodnja se je pojavila v			
TOZD stroji in deli	2,15		
direktna neuspela proizvodnja	97,85		
skupaj	100,00		

Nosilci stroškov neuspele proizvodnje so			
TOZD jeklolivarna	148.708	din ali 39,28 %	
orodjarna	2.613	0,69	
stroji in deli	13.408	3,54	
razv. proiz. in trga	15.894	4,20	
pnevm. stroji	197.955	52,29	
skupaj	378.578	100,00	

TOZD VZMETARNA. Neuspela proizvodnja se je pojavila kot direktna neuspela proizvodnja 100,00.

Nosilca stroškov neuspele proizvodnje sta			
TOZD valjarna	384	din ali 1,99	
vzmetarna	18.955	98,01	
skupaj	19.339	100,00	

Nosilci stroškov reklamacij za vso DO so			
TOZD jeklolivarna	301.564	din ali 44,14 din	
valjarna	38.420	5,62	
kovačnica	343.282	50,24	
skupaj	683.266	100,00	

(Vir: bilten železarne Ravne za november)

DIREKTNÁ IN INDIREKTNÁ NEUSPELA PROIZVODNJA TOZD V ODSOTOKIH

T O Z D	V LETU 1979		V LETU 1980			KUMULATIVNO	INDEKS.	
	NOVEMBER	KUMULATIVNO	NOVEMBER		SKUPAJ		6 : 2	7 : 3
			DIREKTNI	INDIREKTNI				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
JEKLARNA	1,42	1,40	0,11	1,47	1,58	1,84	111,3	131,4
JEKLOLIVARNA	4,24	4,33	5,40	0,63	6,03	4,94	142,2	114,1
VALJARNA	1,46	1,19	1,33	0,04	1,37	0,98	93,8	82,4
KOVAČNICA	0,98	0,93	1,04	0,12	1,16	1,14	118,4	122,6
JEKLOVLEK	-	0,01	-	-	-	0,03	-	300,0
ORODJARNA	-	-	-	1,43	1,43	2,22	-	-
STROJI IN DELI	0,36	0,33	0,65	0,05	0,70	0,46	194,4	139,4
INDUSTRIJSKI NOŽI	11,09	2,99	5,28	-	5,28	2,92	47,6	97,7
PNEVMATIČNI STROJI	1,48	1,18	0,71	-	0,71	0,99	48,0	83,9
VZMETARNA	0,11	0,13	0,12	-	0,12	0,12	109,1	92,3
REZALNO ORODJE	3,16	1,92	8,00	-	8,00	3,46	253,2	180,2
DEL. ORG. NA SK. PR.	1,49	1,30	0,86	0,63	1,49	1,38	100,0	106,2
DEL. ORG. NA BLAG.PR.	5,31	4,66	3,03	2,25	5,28	4,93	99,4	105,8

ZA DOBRO VOLJO

Stranka: »Rad bi nekaj za svojo ženo.«
Prodajalec: »Koliko pa vi želite zanj?«

Delavci razpravljajo, kako bi odnesli težek kos pohištva po strmih zavitem stopnišču. Dan je vroč, soparen. Nenadoma nadzornik vpraša:

»Kje za vrata je Callaghan? Moral bi nam pomagati.« Eden fantov reče: »Seveda, da bi pomagal. Tu je v omari, drži oblačnike.«

Prodajalec v knjigarni: »S to knjigo boste opravili polovico dela.«

Kupec: »Dajte mi kar dve!«

Merila za izbiro vrtalne opreme

Merila za opremo, ki služi za vrtanje v kameninah, razdelimo v dve skupini:

1. Merila za vrtanje s stisnjenim zrakom (merila so več ali manj znana).

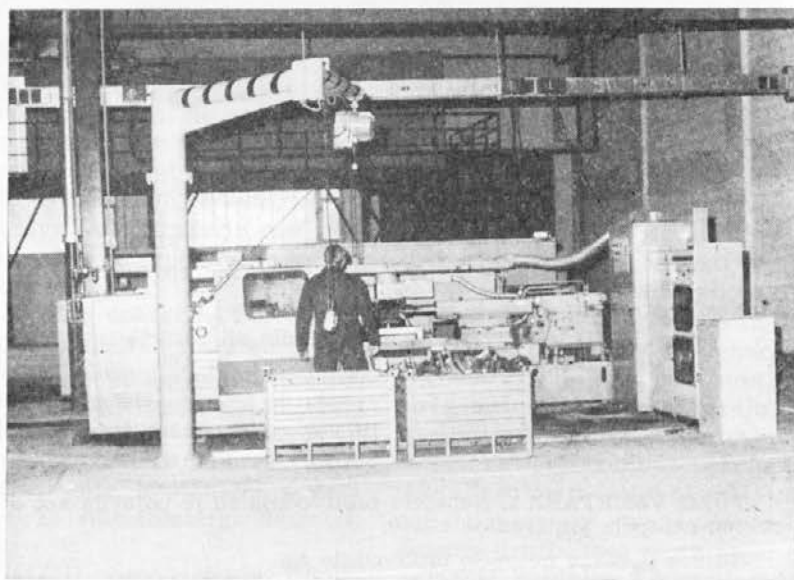
2. Nova merila za hidravlično vrtalno tehniko.

Večina meril prve skupine velja tudi za hidravlično opremo. K tej skupini pripadajo tudi oba pomembna primerjalna faktorja: produktivnost in cena na meter vrtine. Danes je že jasno dokazano, da sta oba faktorja za hidravlično opremo pozitivna. Zato je treba resno premisliti, ko izbiramo vrtalno opremo.

Moč prodiranja hidravličnega vrtalnega kladiva je daleč nad močjo vrtalnega kladiva na stisnjeni zrak. So pa seveda različni sistemi, ki imajo različno moč prodiranja.

Učinek udarca izvira iz udarne energije, je udarec, multiplificiran z nakopičeno energijo. Ustrezna vrednost je zelo dobra podlaga za moč prodiranja.

Uporabnost različnih hidravličnih sistemov (in tudi sistemov na stisnjeni zrak) lahko že zelo dobro vnaprej presodimo. Saj niso več osamljeni primeri, ko velik del izgradnje, posebno tunnelske, ceste itd., kjer pač važno vlogo odigra čas, ki občutno

V TOZD armature Muta

Nadaljnji kriterijski kompleks za prvo skupino se opira na parametre vrtalnega voza: masa, izmere, hitrost premika, radij gibčnosti, gibčnost vrtalnih vej, doseg vrtalnih vej, prilagodljivost na zemljišče itd. Lahko presodimo, da omenjena merila veljajo enako za vrtalni voz na strojni zrak kot tudi za hidravlični vrtalni voz. Za merila druge skupine imamo prav tako znane in neznane faktorje in jih razdelimo na pomembne in nepomembne.

Tipični primeri za nepomembna merila:

Zahteva je bila, da mora hidravlika imeti oljni filter za tri mikrone. To ne drži, ker je to znak, da je cela stvar preobčutljiva in bi to povzročalo problem pri vzdrževanju. Tako občutljivost za nečistočo je nepotrebna.

Bilo je tudi mnenje, da je potrebno pri vrtanju s hidravličnim kladivom imeti posebno izpiranje — izpihovanje. Tudi to ne drži. Dovod je tako konstruiran, da služi kot amortizer za vrtalno orodje in tudi preprečuje, da bi nečistoča vdiral v kladivo.

Važni primerjalni merili med vrtalnimi sistemi sta:

- moč prodiranja
- uporabnost.

vpliva na stroške izgradnje, uporabljajo prvi sistem.

Edini izdelek, ki se od običajnega razlikuje in ki je tudi osnova, je vrtalno kladivo.

Če je vrtalno kladivo dobro konstruirano, ga ne bo težje vzdrževati od običajnega na stisnjeni zrak (to kladivo ni tako občutljivo na umazanijo kot drugi stroji na delovišču).

Hidravlično vrtalno kladivo ni v osnovi nič drugega kot kladivo na stisnjeni zrak. Največ se razlikuje od njega, da mora vzdrževalna služba oljna tesnila redno — pravočasno ter pravilno obnavljati — menjati kot pri vsakem hidravličnem sistemu.

Strokovno in pravočasno vzdrževanje tesnosti na sistemu stisnjenega zraka nam pa prinese samo veliko korist, vendar se to v praksi, bi lahko rekel, izredno zanemarljivo, ker pač sistem vseeno deluje, toda pomanjkljivo z izgubami. Ko je vse skupaj že vse preveč očitno, se začne obnova. Seveda pri hidravliki glede tega ne moremo odlašati. Kar pa je pravzaprav velika gospodarnost.

Pričakujemo lahko dvojno življenjsko dobo tesnil z oz. na življenjsko dobo vodilne puše. Tudi življenjska doba hidravličnega bata je dvojna nasproti bata za kladivo na stisnjeni zrak.

Mogli bi še predstaviti druge nepoznane faktorje določenih delov ter sistema, vendar lahko tudi še sami logično presojamo.

Vrtalni sveder se bo napr. ravnal:

— po številu svedrov, s katerimi vrtamo vrtino; od tega pa je potem odvisno vzdrževanje

— glede na to, ali je običajna metoda za ravnanje uporabna; teža svedrov je različna

— glede na to, ali so stiskalnice za ravnanje prilagodljive

— po redni dobavi svedrov; če to ne upošteva, je treba opozoriti na težave.

Primerjalna podlaga za naprej je uporaba mnogostranosti svedrov. Če lahko vrtamo s colskimi svedri — drogovi tako v predorih kot tudi dolge vrtine za injektiranje ali pilotvrtine in so z enim vrtalnim vozom, potem že lahko spoznamo, kaj nam tak stroj pomeni.

Kot pri vsakem sistemu so tudi pri tem določene komponente, na katere moramo biti posebno pozorni.

1. Primerjati obratovalni pritisk. Visok pritisk lahko da znak za premajhen presek pretoka medija — ožine med določeno komponento, za komplicirana tesnila, ali pa je prišlo do onesnaženja.

2. Preizkusiti je potrebno pomembne sestavne dele, če so za-

nesljivi za predvidena vzdrževanja, da bi pozneje ne prišlo do novih vzdrževalnih problemov.

3. Kljub temu, da so deli oz. celotna tehnika še novi, si je treba zagotoviti nekatere dele takoj, da ne bi prišlo do zastoja.

4. Primerjati zahteve vzdrževalnega sistema — opremo za rutinsko vzdrževanje.

5. Preizkusiti stopnjo kompliciranosti normalnega krmiljenja. Ne sme biti bolj komplicirano, kot je pri vrtanju s stisnjenim zrakom.

6. Ugotoviti in preizkusiti je treba celotno energijo, ki je potrebna, ter stroške z najdaljšim kablom in podobno.

7. Preizkusiti mnogostranost sistema. Ali je krmiljenje dvojno, ali je možno uporabljati podaljšano drogovoje itd.

8. Kakšno je zavarovanje proti pregretju, pomanjkanju olja, onesnaževanju olja, pomanjkanju medija za izpiranje vrtine itd.

Ta seznam bi lahko še nadaljevali, toda še vedno moramo uporabiti tudi zdrav človeški razum. Kljub temu, da imamo neko analizo, lahko sicer naredimo napako, seveda pa neko predznanje moramo imeti.

Glavne komponente vrtalnega voza s popolno hidravliko in uporaba pri drugih strojih.

Glavni sestavni deli	Uporaba v drugih strojih
šasija (vozni mehanizem, motor, prenos sile, krmarjenje...)	v vseh ustreznih vrtalnih vozovih na stisnjeni zrak
elektromotorji, diesel in drugi motorji ter reduktorji	kompresorji, črpalke, ventilatorji
hidravlična črpalka	bagerji, nakladalci, buldožerji, vrtalne hidravlične konzole
organi za hidravlično krmarjenje	vsi hidravlični stroji
vrtalne konzole	vrtalni vozovi na stisnjeni zrak
vodilo za sanke	načelno enaka osnova kot pri vrtalnih vozovih na stisnjeni zrak

Pred uvajanjem hidravličnega vrtalnega kladiva kupci niso imeli možnosti izbire, na razpolago je bilo le kladivo na sti-

snjeni zrak. Sedaj morajo upoštevati veliko stališč in spreminiti misel.

Avgust Knez, dipl. ing.

Načrtovani program raziskovalnega dela sledi razvojnemu programu Slovenskih železarn

Predlog usmerjenih raziskovalnih programov in projektov za potrebe slovenske črne metalurgije v obdobju 1981—1985 je pripravljen. Program je rezultat predlogov temeljnih organizacij združenega dela ali od teh potrjenih predlogov raziskovalcev in odraz potreb proizvodnje ter razvoja. Posamezne teme in naloge so obravnavale strokovne komisije in odbori, ki so izluščili najpotrebnejše, da bi ostali s programom raziskav v okvirih finančnih možnosti. Pripravljeni predlog raziskovalnega dela za novo srednjeročno

obdobje so obravnavala tudi vodstvena telesa sozda Slovenskih železarn z ugotovitvijo, da načrtovani program raziskovalnega dela za srednjeročno obdobje sledi razvojnemu programu Slovenskih železarn, in ga v celoti podpirajo. Tak zaključek je bil posredovan tudi Splošnemu združenju črne in barvne metalurgije ter livarn Slovenije, ki je na svoji 12. seji dne 18. 9. letos predlog obravnaval skupaj s predlogom raziskovalnega programa za barvno metalurgijo in livarne ter ga v celoti sprejel in potrdil.

Vse navedeno je kot predpriprava gotovo veliko pripomoglo, da je bilo letošnje že 26. strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov uspešno, saj je bila vodilna tema posvetovanja »Raziskovalna dejavnost v srednjeročnem raziskovalnem programu slovenske metalurgije za obdobje 1981–1985.« Strokovno posvetovanje je bilo 9. in 10. oktobra v Portorožu. Udeležencev je bilo 101 iz 32 delovnih organizacij. Med njimi je bilo 24 predstavnikov iz delovnih organizacij porabnikov. Čeprav je bilo po naslovu organizirano strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov, je bilo med njimi kar precej udeležencev strojnikov in drugih strok, zaposlenih v delovnih organizacijah metalurške panoge in predelave kovin. Z uvodnimi predavanji je bilo na programu 17 predavanj, kar že samo po sebi kaže na zgoščen delovni program. Posebno pozornost in čas so organizatorji namenili javni obravnavi o predlogih raziskovalnih nalog v srednjeročnem obdobju 1981–1985 in izbiri predlogov raziskovalnih nalog za leto 1981. Prisotnost predstavnikov koristnikov raziskav in porabnikov je zagotavljala živahno in plodno razpravo. Razprava je dala mnoge koristne napotke in dopolnila ter odkrila, da je za reševanje problematike, ki jo bo obravnavala posamezna raziskovalna naloga, zainteresiranih še več delovnih organizacij, kot je predlagatelj predvidel in se z njimi dogovoril. Široko zanimanje za javno obravnavo predlogov raziskovalnih nalog je samo dokaz, da je takšen način obravnave raziskovalnih programov dober pristop in pot za usmerjanje in prilagajanje raziskovalnega dela resničnim potrebam uporabnikov pa naj bo to za potrebe industrije, širjenje in pridobivanje znanja ali za potrebe vzgoje kadrov.

V uvodnem predavanju so obravzožitev načrta raziskovalne dejavnosti v srednjeročnem obdobju 1981–1985 podali štirje predavatelji, vsak za svoje področje. Vsak zase so podali utemeljitve in opisali potrebe za: črno metalurgijo, barvno metalurgijo, livarstvo in še vezano na krizne pogoje sedanjega časa — energetiko v metalurgiji.

»Razvoj tehnologije proizvodnje jekla v SZ« je bilo naslednje zanimivo predavanje. Pojasnilo je veliko osnov za potrebe usmerjenih raziskav v jeklarstvu. Predavatelj je podal svoj referat kot rezultat teamskega dela. Skupno za vse tri slovenske jeklarne je zelo pregledno in zanimivo predaval J. Arh. Čeprav je predavanju prisostvovalo precej jeklarjev, so prav ti v razpravi nakazali potrebo, da bi z izdajo posebne strokovne knjižice omogočili, da bi se z novitetami sodobne tehnologije v jeklarstvu seznanili prav vsi jeklarji, vsaj tisti, ki to potrebujejo in žele. Za tiste pa, ki se niso mogli udeležiti strokovnega posvetovanja, pa morajo zaradi potrebe dela te stvari obvladati, bo pa predavanje v celoti objavljeno v Železarskem zborniku.

Na posvetovanju je bilo zaradi obširnega programa treba podati vsa predavanja močno

skrajšano, res samo kot izveček najznačilnejših dejstev in dognanj za obrazložitev naslovne teme. Še več naslednjih izmed 15 predavanj je obrazložilo sodelovanje med strokovnjaki v eni delovni organizaciji, med sodelavci Metalurškega inštituta in FNT, med strokovnjaki drugih inštitutov in delovnih organizacij ter FNT, skratka, doseženo je širše medsebojno povezovanje, kar je samo korak naprej v sodelovanju na raziskovalnem področju.

Ena naših »ulic«

Med predavanji so bila tudi taka, ki služijo predvsem poglabljanju in širjenju znanja ter vzgoji kadrov. Večina referatov je obravnavala dosežke raziskovalnega dela in predložila uporabnost raziskovalnih dognanj. Med visoko znanstvene obrazložitve so bile posrečeno vpletene informacije o novih napravah in tehnologijah, kot npr. novi kovaški liniji v železarni Ravne, ki prinaša s posodabljanjem tehnologije in gospodarnejšo možnostjo proizvodnje odkovkov nove možnosti za proizvajalce in porabnike.

Zanimiva je bila predstavitev učinkov novega filtra čistilne naprave mežiške topilnice s spoznanjem, da še tako popolna naprava nič ne pomeni, če njeno delo ni strokovno nadzorovano in vsi deli naprave redno vzdrževani. Podobno kot več drugih je bilo tudi predavanje o stanju, razvoju in varčevalni politiki na področju energetike v črni metalurgiji. Razen plastične predstavitve dogajanj in obrazložitve ukrepov je bilo resničen iziziv za nujnost nadaljnjega ukrepanja in dela, saj samo nakazuje pot k uspešnemu razreševanju.

Več kot polovica predavanj s področja črne metalurgije je obravnavalo tematiko, ki se je nanašala na jekla za preoblikovanje v hladnem ali pa neposredno na hladno predelavo in finalizacijo. Danes zahtevajo sodobne, visoko produktivne naprave za proizvodnjo po sodobnih tehnologijah tudi jekla z ustreznimi sposobnostjo predelavnosti. Preučevati in raziskovati bo treba vse člene in sestavine iz celotne verige od proizvod-

nje jekla do končnega izdelka. Predavanja s področja predelave so prikazala nekatere uspešne zamenjave uvoženega jekla z domačimi kvaliteta, stalnost kvalitete pa bo zagotovljena šele z uvedbo ponovne metalurgije in vakuumiranja v naših jeklarnah.

Mnogo doseženih uspehov potrjuje sposobnost dela strokovnjakov in raziskovalcev in ti uspehi so rezultat lastnega znanja ter plod dobrega sodelovanja metalurgov in predelovalcev.

mozaika. Zanimiv je namreč način, kako avtor z zbiranjem podatkov iz svetovne literature in z lastnimi raziskavami, z vrsto temeljnih raziskav, postopno, kot kamenček ob kamenček, pripelje do izdelave končnega diagrama, ki pa je neposredno uporaben za vsakega delovodjo in tudi topilca pri proizvodnji jekla. Predavanje samo je dokaz, kako preko sistematičnega dela in s pomočjo temeljnih raziskav priti do rezultatov, uporabnih v proizvodnji.

Na zaključku posvetovanja so sprejeli sklepe, katerih osnova je predvsem realizacija predloga programa raziskovalnega dela za srednjeročno obdobje 1981–1985. Med ugotovitvami je tudi ta, da je bilo letošnje strokovno posvetovanje uspešno in koristno in da je treba še v bodoče nadaljevati s tovrstnimi kvalitetnimi strokovnimi posvetovanji. Strinjam se s tako ugotovitvijo. Že sama udeležba dokazuje, da v temeljnih organizacijah združenega dela dobro vedo, da je raziskovalno delo potrebno za koristi proizvodnje in da je osnova razvoja in napredka. Metalurška proizvodnja tudi ne more biti sama sebi namen, temveč je treba najti načine in poti neposredne izmenjave mnenj in izkušenj med proizvajalci in porabniki. Posebno važno je najtesnejše sodelovanje pri raziskovalnem in razvojnem delu in prav taka kvalitetna strokovna posvetovanja in javna obravnava programov raziskovalnega dela so dober način medsebojnega spoznavanja, spoznavanja potreb in možnosti. Smatram, da je bilo letošnje 26. strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov dober prispevek in velik korak naprej na poti zблиževanja med proizvajalci in porabniki in upajmo, da bo vsakoletni organizator Metalurški inštitut v Ljubljani skrbel, da bo tudi naslednje leto strokovno posvetovanje vsaj na enaki kvalitetni ravni, kot je bilo letošnje.

Milan Marolt

LETOVANJE ŽELEZARJEV V LETU 1980

V skladu z nalogami TOZD družbeni standard, da čim večjemu številu zaposlenih v železarni omogoči počitniški letovanje, so v letu 1980 naši delavci letovali v počitniškem domu v Portorožu, v Biogradu, v Valovinah ter v Umagu, Primoštenu in Kaliju. Ker dopusti poleti povzročajo določen izpad proizvodnje, smo nekatere proste kapacitete za letovanje razpisali že v januarju, da bi s tem zaposlenim omogočili pravočasno planiranje letnih dopustov in nemoten proizvodni proces. Slab odziv na razpisane objekte že v januarju pa kaže na to, da železarji slabo ali sploh ne planirajo časa in kraja letnega oddiha v prvih mesecih leta in se za to odločajo šele pred nastopom dopusta.

Tudi kasnejši odziv na razpisano prosta ležišča v počitniških domovih ni bil zadovoljiv, saj so po razporeditvi prijavljenecv

ostala prosta ležišča še v vseh izmenah. Zasedala so se sčasoma, po dodatnih objavah in že v času obratovanja domov.

Na splošno je bilo glede na pretekla leta lani opaziti večjo zadržanost in ekonomičnejše obnašanje železarjev pri izbiri objekta oddiha, na kar pa so najbrž vplivale podražitve oziroma realni padec osebnega standarda.

Letovanje v počitniških domovih

Tudi lani je bilo za železarje in njihove svojce organizirano že ustaljeno letovanje v lastnem domu v Portorožu, v domu železarne Jesenice, v Biogradu in v domu ZZB v Valovinah. Cena penziona v vseh treh domovih je bila enotna 200 din na dan za člana kolektiva, 250 din za ožje svojce, zaposlene drugod, in 280 din za druge goste. Letovanje je potekalo po izmenah po 10 dni. V Portorožu je bilo 9 izmen. Začetek

prve izmene je bil 13. 6. 1980, zaključek zadnje pa 10. 9. 1980. Približno enako je bilo tudi v drugih dveh počitniških domovih.

Zmogljivost ležišč v domovih:

Portorož	140
v domu	72
v zasebnih sobah	68
Počitniški dom Biograd	22

v domu	8
v zasebnih sobah	14
Dom ZZB v Valovinah	20

Skupaj v poč. domovih 182

V letu 1980 je v počitniških domovih letovalo 1371 ljudi, njihova struktura pa je razvidna iz tabele:

Udeleženci	Portorož	Biograd	Valovine	Skupaj
1. zaposleni v železarni	319	59	69	447
2. nezaposleni zakonci	63	5	8	76
3. drugod zaposleni zakonci	129	23	38	190
4. otroci od 4 do 10 let	131	17	30	178
5. dijaki, študenti	144	22	23	189
6. upokojeanci železarne	26	1	11	38
7. drugi gosti	30	—	—	30
8. otroci do 4. leta	67	9	—	76
9. brezplačniki — člani ŽR	147	—	—	147
Skupaj	1056	136	179	1371

Če primerjamo podatke o letovanju članov železarne in njihovih svojcev v počitniških domovih od 1976 naprej, ugotovimo, da se število relativno povečuje. Izjema pri tem je leto 1978, ko smo zabeležili izpad določenega števila brezplačnikov zaradi prehoda na nove kriterije brezplačnega letovanja.

1976 — 1197
1977 — 1287
1978 — 1172
1979 — 1371
1980 — 1371

Letos je število v počitniških domovih ostalo sicer nespremenjeno, vendar je zadovoljivo, zato lahko trdimo, da ostaja letovanje v počitniških domovih za člane železarne še vedno najzanesljivejše in najdostopnejše.

Poprečna zasedenost ležišč v sezoni 1980 v domu v Portorožu je bila 78%. Prva izmena v juniju in zadnja izmena v septembru sta zasedeni minimalno, to je 47% oziroma 56%, medtem ko je ostalih sedem zasedenih 85%. Poprečna zasedenost ležišč, s katerimi razpolagamo v Biogradu, je 66%, brez prve in zadnje izmene pa 85%. Vzroki so enaki kot v Portorožu:

— do sedaj uveljavljene navedbe uporabe letnega dopusta samo v visoki sezoni (julij, avgust)

— neustrezna razporeditev ležišč po sobah oziroma slab prenočitveni standard v zastarelih domovih.

Letovanje v drugih turističnih kapacitetah

Namen zakupa ležišč v drugih turističnih krajih je omogočanje letovanja čim večjemu številu zaposlenih, ki neradi letujejo v domovih oziroma nimajo pogojev za letovanje v domovih v tekočem letu, ker, kot vemo, se letovanje razporeja po kriterijih prednosti.

Da bi zaradi planiranja letnih dopustov pravočasno ponudili možnosti letovanja, smo se povezali s hotelskimi podjetji in turističnimi agencijami in turistične kapacitete razpisali že v januarju. Odziv na razpisane kraje je bil minimalen in nezadosten. Sčasoma se je sicer na razpis prijavilo še nekaj ljudi, vendar pa slab in nepravčasen odziv kaže na že omenjeno slabo planiranje letnih dopustov v železarni in s tem onemogočanje zakupa boljših kapacitet v sezoni. Za leto 1980

smo dodatno zakupili ležišča v Primoštenu, Kaliju in Umagu. Železarji so letovali takole:

Kali	104
Primošten	124
Umag	126
agencijska ponudba	47
Skupaj	401

V primerjavi s prejšnjimi leti je tudi tu število padlo od 545 v letu 1979.

Skupno so železarji organizirano letovali takole:

1976 — 1197
1977 — 1287
1978 — 1716
1979 — 1916
1980 — 1772

Vidimo, da se je število udeležencev v letu 1978 proti letu 1977 zelo povečalo zaradi dodatnega zakupa turističnih kapacitet prek turistične borze, medtem ko se je število v letu 1979 proti 1978 povečalo na račun večje zasedenosti ležišč v počitniškem domu v Portorožu. V letu 1980 je zaradi zmanjšane letovanja izven doma število udeležencev padlo na 1772, kar predstavlja 8% znižanje proti letu 1979.

Zmanjšanje organiziranega letovanja v letu 1980 gre pripisati predvsem zmanjšanju kupne moči osebnih dohodkov oziroma dokazuje veliko elastičnost povpraševanja po letovanju, saj je zmanjšanje posledica zmanjšanja dela osebnega dohodka, ki je namenjen stroškom letovanja. To se je pokazalo prav pri letovanju v drugih turističnih kapacitetah, kjer stroške nosi izključno udeleženec sam brez regresa, medtem ko je število letovanj v domovih ostalo enako lanskemu.

Problematika letovanja v železarni

Temeljni problem našega doma v Portorožu je v njegovi zastarelosti, ki delovnemu človeku ne more nuditi zadovoljivega letnega oddiha, na drugi strani pa zaradi slabe izkoriščenosti kapacitet čez vse leto povzroča velike stroške vzdrževanja. Zato je nujno, da začnemo graditi nove kapacitete. Ker imamo od sanitarne inšpekcije pogojno dovoljenje za obratovanje kuhinje v Portorožu, jo bomo še pred turistično sezono 1981 adaptirali. Razširjena in posodobljena kuhinja je potrebna tudi zaradi povečanja ležišč v na-

slednjih letih, kajti kljub okrnjenemu investicijskemu projektu bomo na jesen 1981 začeli z gradnjo spalnega objekta in na ta način pridobili dodatnih 54 ležišč.

Nadaljnji problem doma je fluktuacija gostinskih delavcev, ki često že presega tiste meje, ki neposredno ogrožajo kakovost storitev. Na 12 sistemiziranih delovnih mestih se je v letu 1980 zamenjalo 27 ljudi. Res pa je, da je zaradi sezonskega dela in pomanjkanja gostinskih delavcev edina rešitev v najemanju ne-kvalificirane delovne sile z vsemi posledicami manj strokovnega dela.

Nagnjenost k odhajanju na letni dopust izključno v drugi polovici julija ter prvi polovici avgusta in neplaniranje časa dopusta tako kot proizvodnemu procesu tudi organizaciji letnega oddiha povzroča veliko težav. Enakomernje izrabljanje letnih dopustov in skladnejša porazdelitev časa dopustov med tozdi v več mese-

cih, ne samo v juliju in avgustu, bi omogočila večjo izkoriščenost kapacitet, podaljšanje časa obratovanja turističnih objektov in s tem poceni letovanja.

Problem letovanja v zakupljenih turističnih kapacitetah je v regresiranju udeležencev takega letovanja in v času zakupa, ki narekuje kvaliteto in ceno turističnih storitev. Ker morajo delavci, ki letujejo izven domov, plačati ekonomsko ceno penziona in ker letujejo v glavnem v juliju in avgustu, se dodatne kapacitete zakupijo samo za dobo 60 dni. To pa je s komercialnega vidika prekratka doba, da bi lahko najeli kvalitetnejša ležišča po ugodnejših cenah, zato se ta oblika letovanja omeji zgolj na zakup turističnih ležišč pri zasebnikih. Zato moramo, če hočemo vzdržati to obliko letovanja, izenačiti regresiranje letovanja v domovih z regresiranjem v ostalih kapacitetah.

Ludevika Pavše

Z D R A V J E

ZDRAVA PITNA VODA — POMEMBEN DEJAVNIK USPEŠNEGA SLO

Brez vode ni življenja — ugovoritev, stara prav toliko kot človek. Težko pa je reči, da se pomembnosti tega gesla v celoti zavedamo. Onesnaženo okolje, neurejena odlagališča smeti in odpadkov, nenadzorovan izliv industrijskih in hišnih odpadkov v kanalizacijo in vodotoke, premajhna skrb za vzdrževanje vodovodnega omrežja, opuščanje gradnje čistilnih naprav, defektna kanalizacija, ob tem pa večkrat skrajno neodgovorno ravnanje tistih, ki skrb za naš industrijski in urbanistični razvoj naselij, pogojujejo dejstvo, da danes Slovenec pije poprečno slabšo vodo kot pred tridesetimi leti. Podatek, da 64% Slovencev pije bakteriološko ali kemično neprimerno vodo, je zastrašujoč.

V naši regiji, to je na področju občin Dravograd, Radlje, Ravne in Slovenj Gradec, je oskrba z vodo še kar dobra, dasi ne zado-

voljuje v celoti vseh z zakonom predpisanih normativov, ki se nanašajo na kvaliteto pitne vode.

Higiensko-epidemiološka služba Koroškega zdravstvenega doma, ki nadzoruje vodovodne objekte in kvaliteto pitne vode, s stanjem ni povsem zadovoljna. Res je, da v zadnjih desetih letih na našem področju ni bilo hidrične epidemije črevesne nalezljive bolezni, toda le-ta lahko izbruhne vsak trenutek. Epidemij, pri katerih je vzrok okužena voda, je v Sloveniji precej in vedno oboli večje število ljudi oziroma vsi, ki okuženo vodo pijejo.

Zakaj oziroma kako se voda okuži?

Glavni vzroki okužbe voda so:

- neurejene greznice, kjer gnojnična voda vteka v zajetje ali talno vodo,
- defektna kanalizacija, ki prepušča odplake in fekalije v plast talne vode,
- nepravilno zgrajena zajetja,
- počena betonska armatura vodovodnih bazenov oziroma rezervoarjev,
- vodno zajetje pod neurejenim gnojiščem,
- gnojenje vrtov in travnikov v bližini vodnega zajetja ali talne vode,
- okvara na hišni kanalizaciji ali vodovodni instalaciji,
- defekt na vodovodnem omrežju pod cesto,
- instalater, ki popravlja vodovodno omrežje, če je pred kratkim prebolel nalezljivo črevesno obolenje in še ni očiščen bolezenskih klic; na takšen način je bilo po vojni okuženih precej javnih vodovodov in je zato obolelo veliko uporabnikov (Hrastnik, Logatec, Portorož),
- poplave površinskih voda, ki zalijejo vodne objekte,
- potresi, ko se poškodujejo vodovodna in kanalizacijska omrežja.

Da bo voda

Posledice uporabe okužene vode

Uživanje okužene pitne vode ne privede vedno do izbruha črevesne nalezljive bolezni oziroma epidemije. Dokazano je, da na področjih, kjer je pitna voda večkrat v letu okužena (po evidenci kontrole pitnih voda), pogostejše prihaja do drisk ali celo do posameznih primerov obolenja za tifusom ali paratifusom. Takšnih kritičnih območij je v naši regiji precej. Ena od posledic je tudi nalezljiva zlatenica; ki je že kar čest pojav v šolah in vrtcih. Povzročitelj te bolezni prodre v javno vodovodno omrežje in povzroči epidemijo. Največ primerov te bolezni je ravno med otroki, kar je dokaz, da popijejo otroci več vode iz javnih vodovodov.

Dolgotrajno uživanje okužene vode zmanjšuje odpornost organizma, sčasoma se začne pojavljati driske, lažje ali težje oblike bruhanja, ki lahko postopoma preidejo v epidemijo.

Ob vsem omenjenem je razumljivo, kako velik pomen ima oskrba z zdravno pitno vodo tudi pri obrambni sposobnosti občanov.

V izrednih pogojih splošnega ljudskega odpora moramo še toliko bolj skrbeti, da prebivalstvo uživa zdravo pitno vodo, da so vodni objekti brezhibni, negovani, zaščiteni in zaklenjeni. Zamislimo si enoto civilne zaščite, teritorialne obrambe ali partizansko enoto, ki se zaradi izvajanja svojih obrambnih ali družbeno-zaščitnih dolžnosti zadržuje na območju sumljive ali okužene pitne vode. V trenutku lahko propade obramba cele enote ali

celotnega prebivalstva na prizadetem področju. Vodna epidemija črevesne nalezljive bolezni položi v posteljo nekaj sto ljudi in s tem je občutno zmanjšana obrambna sposobnost naroda.

Ta dejavnik pogostokrat izkorišča sovražnik in razne diverzantske skupine, ki poskušajo na najcenejši način izločiti iz boja sovražne borce in domače prebivalstvo.

Ze zaradi tega je nujno, da vsi, ki so zadolženi za oskrbovanje vodnih objektov (vaški vodovodni odbori, komunalna podjetja, zdravstvena služba), dosledno izvajajo vse varnostne ukrepe na objektih: da jih zaklepajo, redno bakteriološko kontrolirajo in jih vzdržujejo.

Enaki predpisi veljajo tudi za lastnike individualnih hišnih in šolskih vodovodov.

Vzdrževalci in uporabniki vodovodov!

S stotimi sovražnikovimi krogami običajno ni mogoče ustreliti stotih naših borcev, s stotimi klucami tifusa ali paratifusa pa se iz boja lahko izloči na stotine ali tisoče ljudi.

Ce pa upoštevamo, da z vodo pripravljamo tudi prehranske obroke oziroma peremo živila, je možnost okužbe številnih ljudi še neprimerno večja.

Zato naj velja naslednje:

Čuvajmo pitno vodo, da zaradi malomarnosti ne bo okužena, kajti le tako bomo lahko preprečili epidemije!

HES KZD Ravne

Iz naših krajev

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

BREZ POMOČI TOZDOV NE GRE

»Ravenska KS si bo januarja in februarja predvsem prizadevala, da si bo zagotovila finančno osnovo za realizacijo letošnjega programa dela,« je uvodoma dejal Ivan Vušnik, predsednik skupščine KS. »Na skupščini krajevnih skupnosti, ki je bila v začetku preteklega decembra, je bil delegat

tom predstavljen težki finančni položaj ravenske KS. Preteklo leto so sicer sredstva iz občinskega proračuna dotekala dokaj redno, sredstva iz 0,5 odstotka BOD na zaposlenega krajana pa neredno, saj smo zbrali komaj polovico načrtovanih. Res pa so bile lani naše potrebe in želje precej večje —

denarja pa je bilo premalo. Zategadelj smo bili primorani poiskati pomoč v tozidih na območju naše krajevnih skupnosti. Pohvaliti velja kolektiv ravenske železarnice, ki nam je z razumevanjem priskočil na pomoč in tako omogočil, da smo lahko odprli ravenško letno kopališče, ki je bilo lani edino odprto v koroški regiji.

Na decembrski skupščini KS Ravne, ki je bila nesklepčna, pa je beseda tekla predvsem o načinu, kako se bo krajevna skupnost financirala v prihodnje. Tako so delegati ugotovili, da se za delovanje delegatskega sistema in funkcionalno dejavnost krajevnih skupnosti sicer zbere dovolj sredstev, da pa bodo morali krajani čimprej sprejeti novo vlogo KS, ki vsekakor ni samo komunalna interesna skupnost. Zato so menili, da bi morale SIS v svoje srednjeročne programe zajeti tudi reševanje problematike z drugih področij KS. Krajani pa bi morali prek svojih delegatov v teh SIS sodelovati pri planiranju dejavnosti in realizaciji teh. Prav na teh področjih na Ravnah še vedno niso dosegli zadovoljive stopnje sodelovanja. Da je tako, so krive predvsem delegacije in delegati, ki pri opravljanju delegatskih funkcij niso preveč uspešni, je bilo poudarjeno na seji skupščine krajevnih skupnosti.

»Zadnja seja skupščine KS ni bila sklepčna predvsem zato, ker se je nekaj naših delegatov, ki bi sicer prišli na sejo, udeležilo raz-

govora, ki ga je na Ravnah vodil Sergej Kraigher, podpredsednik predsedstva SFRJ. Ker je na tem razgovoru tekla beseda tudi o delovanju krajevnih samouprave, je bilo prav, da so to slišali tudi naši delegati. So pa na seji skupščine bili prisotni tudi člani predsedstva KK SZDL, ki so bili prav tako izvoljeni po delegatskem sistemu, in jih zato lahko štejemo tudi kot delegate zaselkov in ulic. Zagotovo pa bomo vsem tistim delegatom, ki se niso opravičili in se niso udeležili seje, poslali pismeni opomin,« je poudaril tov. Vušnik, ki je nato še odgovoril na vprašanje, kdaj bo končno stekla gradnja novega vrtca na Javorniku.

»Po predvidevanjih naj bi gradnja javniškega vrtca stekla še letos. Sicer pa smo se Ravenci za gradnjo tega vrtca odločili ob drugem referendumu in v ta namen že tudi odvajamo sredstva. Res pa bo teh sredstev mnogo premalo. Zato menim, da bi morali kljub stabilizaciji in zaradi čezmerne inflacije ter podražitev gradbenih del najti rešitev za etapno gradnjo. Mislim namreč, da načrtovanega vrtca s sedanjim dotokom sredstev in povečano predračunsko ceno ne bomo mogli zgraditi. Le pameten dogovor z vsemi prizadetimi bi moral dati zeleno luč za pričetek gradnje vrtca, ki naj bi bil povsem narejen do leta 1984, če ne že kakšno leto prej,« je zaključil Ivan Vušnik.

KS KOTLJE:

PREMALO DENARJA ZA VRTEC

Kljub dokaj debeli snežni odeji in mrazu je delavcem TOZD Stavbenik Prevalje uspelo v minulnem decembru končati gradbeno dela (nosilno ploščo) za postavitev montažnega otroškega vrtca. Kot smo že poročali, bosta v novem hotuljskem vrtcu dve veliki igralnici za 50 otrok in več drugih potrebnih prostorov.

»Po sedanjem predračunu naj bi gradnja brez zunanje ureditve veljala 7.500.000 din. Prav pri zagotovitvi teh sredstev pa se je tudi zataknilo,« je povedal Karel Polanc, predsednik sveta krajevnih skupnosti. »Ko smo se septembra lani pogovarjali s predstavniki Marlesa, še nismo imeli seznama vseh kooperantov niti ne zagotovljenih sredstev, kot jih je predvideval prvi predračun. Le s težavo smo zbrali manjkajoča sredstva, ki naj bi pomenila začetek gradnje. Vendar je medtem prišlo pri Marlesu in nekaterih kooperantih do podražitve. Le TOZD Stavbenik se je držal dogovorjene cene za gradbeno dela. Sedaj nam manjka okrog milijon dinarjev in upamo, da bomo tudi

ta sredstva zbrali. Saj vsi vemo, da bo šele takrat Marles pričel postavljati vrtec.«

Minulega decembra pa so v Kotljah uredili dobršen del cestne razsvetljave ob križišču do Rimskega vrelca. Dela so v glavnem financirali s sredstvi krajevnega samoprispevka, nekaj denarja pa so prispevale tudi delovne organizacije SAP-Viator in TOZD Stavbenik Prevalje. Kot smo zvedeli, naj bi v Kotljah zagotovo porušili staro šolo in Križanovo gostilno. Na tem kraju naj bi še letos pričeli graditi prvi stanovanjski blok v tamkajšnji krajevni skupnosti.

Medtem ko v drugih krajevnih skupnostih ugotavljamo med krajinami nezainteresiranost za sestanekovanje in druge dejavnosti, pa v Kotljah pravijo, da nimajo nobenih težav pri uresničevanju krajevnih samouprave in delegatskega sistema. Tako so dokaj delavne tudi vse družbenopolitične organizacije, organi krajevnih skupnosti ter razne komisije in delegacije SIS.

KS PREVALJE:

MONTAŽNA ŠOLA NA STROJNI

Po planu krajevnih skupnosti naj bi letos v tej KS uredili precej lokalnih cest in ulic ter popravili mostove, saj imajo še vedno nad devet kilometrov neurejenih lokalnih cest. Prav tako še nimajo povsod urejene cestne razsvetljave. Vprašanje je, koliko od tega bodo lahko realizirali, saj za vse ne bo dovolj sredstev. Prav gotovo pa bodo letos nade-

ljevali ureditev glavne kanalizacije v dolžini 1400 metrov. Tudi cesto od Brancurnika do Žagarjevega mлина bodo posodobili. Za njeno ureditev bo sredstva dala komunalna skupnost.

Odbor za izgradnjo novega šolskega poslopja na Strojni pa je zadnje dni preteklega leta sklenil, da se bo na Strojni postavilo

Za spomin na otvoritev magistrata 13. 12. 1980

montažno šolsko poslopje. Inve-
stitor bo od Marlesa zahteval, da
bo poskrbel za dodatno toplotno
izolacijo. Kot smo zvedeli na Pre-
valjah, naj bi gradnja stekla že

spomladi letos, saj so že nared
glavni načrti in zagotovljena
sredstva v višini 100 milijonov
dinarjev. Toliko naj bi celotno
šolsko poslopje tudi veljalo.

KS ŠENTANEL:

VEČ POZORNOSTI SLO

Tudi krajan tamkajšnje kra-
jevne skupnosti so se konec pre-
teklega leta sestali na zboru de-
lovnih ljudi in občanov in pregle-
dali delovanje krajevne skupno-
sti, družbenopolitičnih organizacij
in društev. Ob tem so poudarili,
da sicer tako KS in njeni organi
kot tudi vse družbenopolitične
organizacije in društva delajo po
sprejetih programih. Na Šentane-
lu le nekoliko manj uspešno de-
luje komite za SLO in družbeno
samozaščito. Zato so se dogovo-
rili, da bodo njima že letos posve-
tili več pozornosti, saj, kot pra-

vijo sami Šentanelci, mora biti
SLO na robu Jugoslavije še tem
bolj delavna in učinkovita.

Nekoliko manj uspešni so bili v
tej krajevni skupnosti lani pri
komunalni ureditvi. Kljub priza-
devanju niso uspeli urediti avto-
busnega postajališča in razsvet-
ljave sredi vasi ter postaviti nad-
vse potrebne cestne ograje. Tudi
pri nadaljevanju ureditve kana-
lizacije in čistilne naprave se je
zataknilo. Zato so sklenili, da bo-
do vse to poskušali uresničiti le-
tos.

F. Rotar

Spominska knjiga

IZ OBČINE

ODLIKOVANJA NAJZASLUŽNEJŠIM

Tradicionalnega novoletnega
sprejema, ki ga je konec pretek-
lega leta v mežiškem hotelu Peca
priredil Rudi Vrčkovnik, predsed-
nik skupščine občine Ravne na
Koroškem, so se med drugimi
udeležili tudi predstavniki druž-
benopolitičnih organizacij, delov-
nih in kulturnih organizacij,
kmetov, društev in cerkve. Ob tej
priložnosti so podelili tudi držav-
na odlikovanja.

Tako so red dela s srebrnim
vencem dobili: Karel Ficko, Sta-
nislav Vučko, Rozalija Borštner,
Metod Oblak, Marija Vodnjov,
Franc Marolt, Franc Obrtnar, Jo-
že Trokšar in Emil Plenjšek.

Medaljo dela so prejeli: Edvard
Bališ, Bogomir Gabrovec in Sta-
nislav Škratek.

Red dela z zlatim vencem je do-
bil Janko Sušnik, red zaslug za
narod s srebrno zvezdo pa Franc
Merkač.

Medaljo za vojaške zasluge so
dobili: Marjan Česnik, Roman
Paradiž in Franc Rožej. — Česti-
tamo!

POPRAVEK

V prejšnji številki Informativ-
nega fužinarja je tiskarski škrat
malo pomešal dobitnike državnih
odlikovanj.

V resnici sta prejela:

Jože Homan — red republike z
bronastim vencem in

Franc Levar — red bratstva in
enotnosti s srebrnim vencem.

Obema se opravičujemo.

Uredništvo

DARILA ZA OSTARELE KRAJANE

Krajevna konferenca SZDL in
krajevna skupnost Ravne ter v
njej delujoče organizacije in dru-
štva so tudi konec preteklega le-
ta obdarile ostarele in slabotne
krajane. Tako so delegacije, v ka-
terih so bili predstavniki krajev-
nih odborov ZZB NOV, RK, KS,
SZDL, ZSMS in društva delovnih
invalidov, obiskale okrog 300
ostarelih krajanov. Ob tokratnem
snidenju so jim izročile skromna
darila in voščilnice. Ob tem velja
zapisati, da so za novoletna da-
rila učenke Osnovne šole koro-
ških jeklarjev spletle v kratkem
času kar 300 šalov.

Franc Rotar

Kakor veste, so se nekatere že
izpele in treba jih bo nadomesti-
ti z novimi. Zdaj, ko vsak dan
znova skušamo biti čimboljše go-
spodarji in dobri delavci, bi naj-
brž bilo dovolj snovi za rubriko
s tega področja. Lahko pa je se-
veda tudi čisto kaj drugega, le mi

moramo to zvedeti. Spet in spet
vas torej vabimo k sodelovanju
in poudarjamo: veseli bomo, če
boste sami kaj napisali. Če pa
vam pisanje ne gre od rok, pokli-
čite in predlagajte temo ali se
kadarkoli oglasite pri nas na
upravi.

Uredništvo

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

PRODAJNA RAZSTAVA KNJIG

Sredi decembra smo lahko ku-
povali ali pa tudi le ogledovali
knjige vseh slovenskih založb v
avli ravenške gimnazije. Pred-
stavniki založb si niso meli rok
od novih naročil, nasprotno, men-
da so bili kar pripravljeni, da
pretiranega odziva ne bo, da bo
prodaja nekako poprečna, pa če-
prav po plačilnem dnevu v žele-
zarni in pred novoletnimi praz-
niki.

UPOKOJENCI PRESENETILI

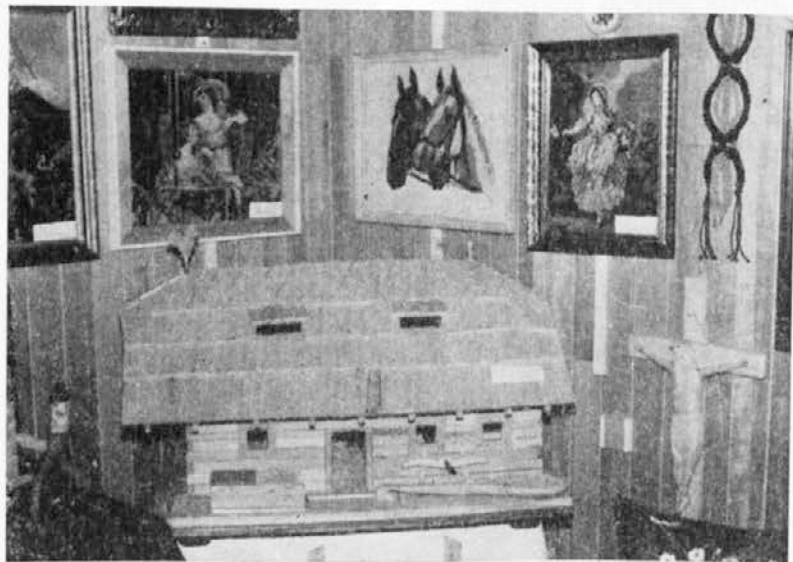
Decembra je bila v domu upo-
kojencev na Ravnah odprta raz-
stava ročnih del, ki so jih sami
pripravili. Sorazmerno velik in
lepo urejen prostor je bil prav
tesen za vse tisto, kar so pridne
upokojske roke naredili. Videti
je bilo ogromno okusnega, prid-
nostnega dela v vezenih in kvač-
kanih prtičkih, pleteninah, reza-
nju v les, sešitih izdelkih itd. Za-
res prijetno presenečenje naših
starejših občanov.

NOVE RUBRIKE

Casopis je tuintam potreben
kakšne nove »preobleke« ali
majhnega »modnega« dodatka.
To dosežemo na dva načina: s
tehničnimi spremembami in z
vsebinskimi. Ker nastaja naš ča-
sopis na knjižnem tisku in ne na
rotaciji, si oblikovno ne moremo
privoščiti kaj dosti sprememb,
lahko pa mu damo kakšno novo
rubriko.

Železarji v tem nismo posebno
domiselni, kar se je pokazalo, ko
smo nekaj časa imeli rubriko:
»Železarji urejajo Informativni
fužinar«. Če odštejemo izjeme, ni
bilo nobenega pravega odziva,
nobenh uporabnih predlogov za
nove rubrike in nove pristope k
temam.

Pa veste, da je naš časopis tudi
zelo draga reč? In če je že draga,
naj bo vsaj dobra! S tem pa smo
spet pri sodelovanju in odzivih.
Mi v uredništvu fizično ne zmo-
remo vsak dan tekati po vseh
TOZD in loviti informacije. Če
pa nas pokličete na 304 in razlo-
žite, za kaj gre, bo zmeraj kdo
prišel; ali če se komu zdi, da bi
bilo prav obdelati to in ono temo,
naj nam pove, pa se bomo potru-
dili. Kajpada ni treba kuhati uža-
ljenosti, če bo kdaj odgovor, da
vsaka drobnarija še ni zmeraj za
časopis in da se kakšna zamera
da urediti bolje z ustno poravna-
vo kot s člankom. Tudi predlog
za kako novo rubriko bo dobrodo-
šel.

Gobelini in les

SODOBNO UREJENA KNJIŽNICA

V pravkar dograjenem in svojemu namenu predanem raven-skem magistratu ima svoj prostor tudi Pionirska knjižnica Leopolda Suhodolčana. Knjižnica je sodobno urejena na principu prostega dostopa, kar že samo po sebi vabi h knjigam.

Malčki, ki bodo hodili na ure pravljič, pa ne bodo smeli biti preštevilni, razen če bodo posedli po tleh, zdaj je namreč stolov komaj kaj več kot deset, nasprotno pa jih bo za odrasle kar dovolj.

Namesto pri Melovniku in Lečniku bo zdaj čisto mogoče posesti v knjižnici pri knjigah ali časopisih, le urnika ta hip še ne vemo.

Z. S.

ZAKAJ KNJIŽNI SEJEM OD ROK?

Vsekakor je knjižni sejem obiskalo zelo malo delavcev. Tudi

zato, ker je bila prodajna razstava na gimnaziji, daleč od železarne. Pa je bila prireditev z velikimi črkami zapisana kot akcija železarniške kulturne sekcije!

Pred kratkim so v raven-skem gasilskem domu prodajali posteljnino in posodo. Veliko ljudi se je po delu — dvajset minut pred avtobusom — mimogrede oglasilo in pokupilo skoraj vse.

Zakaj za knjižni sejem tam ni bilo prostora? Se organizatorji sploh niso spomnili na to možnost? Pa ja menda vejo, da človek današnjega časa le redko »gre h kulturi« in da mora zato kultura »hoditi k človeku«.

Tudi tako, da knjižni sejem postavimo delavcu pred nos, ne pa »nekam pod Navrški vrh«, kot se je slišalo govoriti.

H. M.

V knjižnici Leopolda Suhodolčana je že živahno

VEČJA SKRB ZA KULTURNO IN NARAVNO DEDIŠČINO

Zavod za spomeniško varstvo Maribor je oktobra 1980 izdal strokovne osnove družbenega in prostorskega plana za varstvo naravne in kulturne dediščine v občini Ravne.

V njih najprej izvemo, da so kulturni spomeniki »območja, skupine objektov oziroma posamezni objekti ter predmeti, ki so produkt dela človeških rok v preteklih zgodovinskih obdobjih in imajo zaradi svojega zgodovinskega, umetniškega, znanstvenega, estetskega, etnološkega in antropološkega pomena posebno ali izjemno vrednost za družbeno skupnost« in da jih delimo na spomeniška območja (te na arheološka, naselbinska, zgodovinska in memorialna, sem spada tudi kulturna krajina) ter na premične in na nepremične spomenike (arheološki, umetniški, zgodovinski in memorialni ter tehniški). Nato se začne seznam kulturnih spomenikov, narejen po temeljni in razčlenjeni delitvi. Pri vsakem (v glavnem) gre najprej za opis, nato za valorizacijo (določitev prave vrednosti), varstveni režim (možne tri stopnje) in uporabo.

Vzemimo primer:

Nepremični spomeniki
Umetnostni in arhitekturni
Črna, Center 104

Opis: Enonadstropna sedemsona vogalna stavba s čopasto streho. Kritina je eternit. Med pritličjem in prvim nadstropjem profiliran zidec. Na vogalu nov balkon. Portal je pravokoten, kamnit in nosi letnico 1850 in staro hišno številko 50. Vratnice so stare in kvalitetne.

Valorizacija: Stavba je ena najkvalitetnejših v trgu, neprimerna fasadna obdelava navidez zmanjšuje njen pomen.

Varstveni režim: II. stopnja.

Uporaba: Gostinski objekt — gostilna in penzion.

Na koncu poglavja o kulturni dediščini je podana še temeljna programska usmeritev za varovanje kulturnih spomenikov. V njej je med drugim zapisano: »Glede na novo zakonodajo je treba zagotoviti izvajanje službe varovanja za vse našete kategorije.«

Naravna dediščina v raven-skem občini je po naravovarstveni metodologiji obdelana takole:

1. Narodni park (npr. Kamniško-savinjsko-karavanški narodni park)
2. Krajinski park (npr.: Zgoranja Mežiška dolina)
3. Naravni rezervat (npr.: Gozdni rezervat Olševa)
4. Naravni spomeniki (npr.: Smrekovec, Votla peč)
5. Spomeniki oblikovane narave (npr.: Grajski park Ravne)
6. Zavarovane rastlinske in živalske vrste

Na koncu plana so navedena še navodila za prenovo vaških in trških stavb spomeniškega značaja, novogradnje v značilnih delih kulturne krajine, kriteriji za oblikovanje in uporabo materiala ter izhodišča za urejanje okolja.

Strokovnjakom Zavoda za spomeniško varstvo v Mariboru se je posrečila imenitna stvar. Res, da za vsakega občana ni primerna, ker je pač zelo strokovna, tudi z mnogimi strokovnimi izrazi. Vseeno pa je hvale vredna, saj je zelo sistematična in dobra osnova za nekoga, ki bo nekoč mogoče spisal knjižico o naravni in kul-

NOVO LETO

To noč
NOVO LETO
na pragu nas čaka,
ko staro si jemlje slovo.

Ura že vsaka
skrbno tiktaka.

In ...
Ko **NOVO LETO**
v polnoč zakoraka,
se veselo nasmeje.

Vsakomur želje
na novo ogreje.

Tokrat objema,
poda roko,
misli na jutri,
ko lepše nam bo.

Jože Mešer

turni dediščini naše občine. Tako, da bi lahko po njej posegel vsakdo, tudi osnovnošolec.

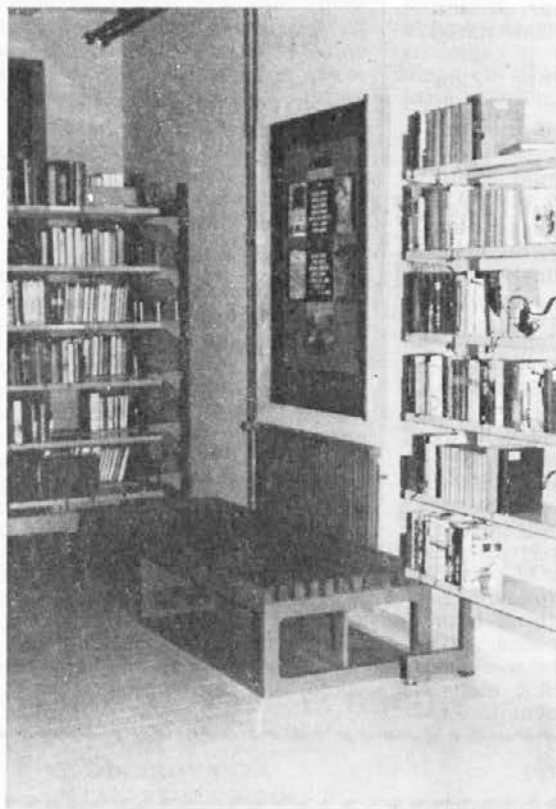
H. M.

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

6580 Maynard D. H., Savremena organizacija proizvodnje 1979.	3587/498 Avtomatizacija strege v industriji. Seminar 5.
6581 Kret E., Analiza poslovanja TOZD vzmetarna 1980.	3587/499 Seljak Z., Preizkus obdelovalnosti materialov Č. 1221, Č. 1530, Č. 1941, Č. 3840, Č. 4570 1977.
6582 Kotnik B., Razvoj strežnih sistemov za kovaške stiskalnice tipa KES Ravne 1979.	3587/500 Seljak Z., Obdelovalnost domačih materialov 1979.
6583 Rac V., Vpliv cepljenja na velikost avstenitnega zrna in karbidov ter na razporeditev karbidov pri brzoreznih jeklih 1964.	3587/501 Peklenik J., Informacijski sistemi za geometrične oblike, tehnologijo in literaturo 1979.
6584 Žnidaršič J., Hladno vtiiskovanje gravur 1976.	3587/502 Seljak Z., Avtomatizacija strežnih funkcij 1979.
6585 Rodič J., Določitev stezne meje δ_s natezne trdnosti δ_B raztezka δ_{10} in kontrakcije ψ .	6588 Priročnik obdelovalnih podatkov struženje 1979.
6586 Sprung F., Istraživanje korelacije značajki primjenljivosti toplinskih aparata u procesnoj tehnici 1975.	6589 Mihajlovič M., Mikroakumulacije — projektovanje i gradnja 1976.
6587 Oblak-Lukač A., Varno projektiranje in vodenje kemično tehnoloških procesov 1980.	6590 Devetak G., Tehnične inovacije 1980.
	6591 Krajevni leksikon Slovenije — Podravje in Pomurje 1980.
	6592 Srb N., Elektromotori — priručnik 1980.

Z razstave ročnih del naših upokoјencev

Vablivo urejeno

- 6593 Enciklopedija imovinskog prava i prava udruženog rada TOM I, II, III. 1978.
- 6594 Piotrovskij L. M., Električni strojevi 1974.
- 6595 Požar H., Osnove energetike 1976.
- 3587/503 Eržen P., Dezoksidacije in strjevanje jekla 1980.
- 6596 Andrejčič R., Politika kvalitete u proizvodnji i potrošnji 1973.
- 6597 Bojc E., Pregovori in reki na Slovenskem 1980.
- 3587/457/III Sicherl B., Izvedba katastra odpadne toplote in možnosti izkoriščanja 1980.
- 3587/504 Simnic M., Identifikacija spojin v žlindrah in jeklih z racionalno analizo 1980.
- 3587/505 Macur V., Optimalni tehnološki pogoji in primerjava modificirane in ponovne tehnologije izdelave cementacijskega jekla 1980.
- 6598 Škerlj R., Slovensko-češki slovar 1976.
- 6599 Oskar J., Kibernetika 1974.
- 6600 Jevtič D., Tehnologija održavanja alatnih mašina 1980.
- 6601 Simeon V., Termodinamika 1980.
- 6602 Vujanović B. D., Metodi optimizacije 1980.
- 6603 Čengić H., Nulovanje 1979.
- 6604 Razgoj S., Procesni aparati i uređaji 1980.
- 6605 Čavič B., Prenos podataka 1980.
- 6606 Petrovič D., Električne instalacije 1979.
- 6607 Požar H., Visokonaponska razklopna postrojenja 1978.
- 6608 Ulmer D., Priručnik za hidrauliku 1975.
- 6609 Pezdirnik J., Oljna hidraulika v industriji 1980.
- 6610 Čengić H., Zaščita uzemljenjem 1979.

IZ STARIH KNJIŽEVNOSTI

Vsakdo je že slišal za Valvasorjevo »Slavo vojvodine Kranjske«, ki je izšla v nemščini l. 1689. Prikazuje deželo po zgodovinski, zemljepisni, naravoslovni, jezikovni in narodopisni plati, z besedo in sliko predstavlja mesta, trge, gradove in samostane ter je nekakšen pokrajinski leksikon na

3523 straneh. Tudi o avtorju, plemiču Janezu Vajkardu Valvasorju, vemo, da je bil učenjak — zanesenjak, ki je za svoje delo dal vse svoje imetje. Dosti manj pa poznamo vsebino njegove Slave, zato objavljamo iz nje odlomek za pokušino.

Janez Vajkard Valvasor

VSAKOVRSNA GOLAZEN IN GOMAZEN

... Kuhajo jo (medico) pa tukaj na drug način kakor slaščičarji na Nemškem. Kmetje jo tu delajo takole: Najprej nalijejo v lesen sod ali kad tople vode in denejo vanjo med; oboje gnetejo in mešajo tako dolgo, da se med stopi. Nato precede medeno vodo skozi sito. Iz ostančkov na situ naredijo vosek tako, da jih dadó v kotel in polijejo z vodo; to zavró, dobro premešajo in denejo nato v vrečo in brž v stiskalnico. Pri stiskanju izteče tako vosek kakor voda. Ko se vreča shladi, vlijejo vanjo vrele vode in jo spet denejo v stiskalnico. To ponavljajo, dokler

vsega voska ne iztisnejo. V posodi, v katero so ujeli vodo in vosek, se čez nekaj časa začne vrh vodé strjevati. Z rokami ga oblikujejo v velike krogle in jih spravijo. Takega voska gre veliko v Italijo, zlasti v Benetke.

Iz zgoraj opisane medene vode pa pripravljajo medico takole: Najprej jo je treba s čisto mladim, istega dne znesenim jajcem zmeriti in preizkusiti, če ni preveč ali premalo medu v njej. To gre takole: Jajce spusté v ono tekočino, če plava in če moli malo pod površino, pomeni, da je preveč medu; zato dolijejo vode. Če pa se jajce potopi na dno, je potrebno še medu in ga je treba dodati. Če je prava mešanica, tedaj plava jajce kaka dva prsta ali dva palca pod vodo in s tem naznanja, da ima voda pravo mero; iz tega se dobi dobra medica. Če pa plava jajce štiri prste pod vodo, bo medica zelo šibka in prav nič sladka. Ako se drži jajce na površini, tako da moli nad njo v velikosti groša, se pričakuje najboljši požirek medice. Jajce pa mora biti čisto mlado, sicer bo preizkušnja varljiva in popolnoma napačna.

Tako preizkušena medena voda se prelije v bakrene kotle in dobro prekuha: ves čas mora vreti, toda treba je kakor pri varjenju pivo dolivati, da ne prekipi. Pod kotlom kurijo le s češnjevim lesom, ki ga kmet močno upošteva, misleč, da medica ne bi bila dobra, če bi uporabljal drugačen les. Ko se je v kotlu vse prekuhalo in ostalo le za štiri prste vsebine, se prelije, dá nekoliko ohladiti in precedi skozi platnen prt, da postane lepo svetlo, čisto in prozorno; nato spravijo medico v sode. Nekateri odložé precejanje dotlej, da medica zavre in vzkipi, večina pa opravi to prej. Sode dadó v toplo sobo k peči. V nekaj dneh začne vsebina sama od sebe delovati, vreti in čistiti se. Medtem je treba vedno dolivati, da je sod vodno poln in da lahko izločuje nesnago. Ko nehajo izločevati, se spravijo sodi v klet. Tedaj lahko uživaš dobro, ljubko sladko pijačo, ki je na jeziku prijetno rezna, čeprav ni drugega kot voda in med brez kvasa in brez hmelja. Medica ima lepo in čisto zlato barvo in se drži vse leto, če je dobro kuhana. V moči ji nobeno vino ni enako, zato tudi brž odpravi pivec ter jih dobro okajene pošlje domov...

Najdejo pa se včasih slabi, dobička željni kmetje, ki dodajo, kadar kuhajo medico, neki plevel (Kranjci mu pravijo ljuljka); od tega postanejo pivci tako divji in besni, kakor da so pili najmočnejšo medico, čeprav je najslabša in najšibkejša...

Kmečka medica je mnogo prijetnejša pijača kakor slaščičarjeva, ki ima okus po dišavah ter je bolj podobna zdravilu kakor namizni pijači. Tudi v Ljubljani izdelujejo slaščičarji medico z dišavami, vendar je malo iztočijo, ker pijejo ljudje rajši kmečko ali kranjsko medico kakor tako imenovano nemško...

VOJAŠKA POVELJA PO SLOVENSKO

Izvedeli smo, da na kakšni naši osnovni šoli nekateri učitelji telesne vzgoje včasih poveljujejo učencem kar v srbohrvatskem jeziku. Zato smo odprli vojaški slovar (Partizanska knjiga, Ljubljana 1977) in v dobri veri, da bodo učitelji ta članek prebrali in nato svoja povelja spremenili v slovenska, objavljamo nekaj iz njega. Prav tako upamo, da bodo pridno posegali po tej resnično veliki slovenski pridobitvi tudi vsi tisti, ki imajo opravka z vojaškimi zadevami.

Postrojila za posameznika

MIRNO!
Na mestu — ODMOR!
PROSTO!
Naprej — MARŠ!
Krajši — KORAK!
Polni — KORAK!
Pohodni — KORAK!
Prosti — KORAK!
Strumni — KORAK!
V tek, naprej — MARŠ!

V tek — MARŠ!
V ko — RAK!
V DIR!
STOJ!
Na de — SNO!
Pol na de — SNO!
Na le — VO!
Pol na le — VO!
Polkrog na le — VO!
POSTOPNO!
POVRAT!

Strojeve radnje za pojedince

MIRNO!
Na mestu — VOLJNO!
PROSTO!
Napred — MARŠ!
Kračim — KORAKOM!
Punim — KORAKOM!
Marševskim — KORAKOM!
Voljnim — KORAKOM!
Strojevim — KORAKOM!
Trčecim korakom, napred — MARŠ!
Trčecim — KORAKOM!
Ko — ra — KOM!
TRKOM!
STOJ!
Na de — SNO!
Polu na de — SNO!
Na le — VO!
Polu na le — VO!
Na levo — KRUG!
SA RAZDELOM!
OSTAV!

ZA DOBRO VOLJO

Navigator: »Da, navigatorji morejo vse kakor ptice!«
Tom: »Prav rad bi videl navigatorja, ki spi na drevesu, stoječ na eni nogi.«

Natakar: »Oprostite, ste morda v sorodu z majorjem Brownom?«
Gost: »Jaz sem major Brown.«
Natakar: »Ah, tako. Zato sta si podobna.«

KLUB PROPADDEL

Nekateri so že na začetku vedeli, da z novo rubriko »Klub jezičnih dohtarjev« ne bo nič. In res: primere slabe slovenščine iz različnih poročil in delegatskih gradiv je poskušala izboljšati le ena naša bralka, in še ta je slavnostna. Ker klubov z enim članom ni, tudi te rubrike ne bo več. Propadla je, preden je sploh začela, zato ker, kot izgleda, ni ne časa in ne posluha za boljši jezik.

Odslej bomo tu in tam sami iskali in tudi sami popravljali jezikovne »cvetke«, stalno pa bomo iz knjige Slovenski jezik (Vera Remic-Jager) objavljali pravila slovenskega jezika. To seveda ne pomeni, da nihče, spoštovani bralci, ne sme sodelovati. Lahko, zelo veselimo bomo.

In zdaj k »domači nalogi« iz prejšnje rubrike (23. številka Informativnega fužinarja). Bralka M. P. je primere slabe slovenščine izboljšala tako:

»Mislimo, da so slabi materiali le deloma krivi za velik izmeček. Največ je krivo slabo delo. Tisti, ki so odgovorni za izpolnjevanje tehnoloških predpisov, bi morali delo osebno nadzorovati, saj bi tako preprečili čezmeren izmeček in zagotovili boljšo kakovost izdelkov.«

»Vse investicije smo naložili predvsem v tovrstno dejavnost in čeprav ne gradimo po načrtu, ni rečeno, da s sedanjimi osnovnimi sredstvi ne bi mogli še intenziv-

neje razvijati programa visoko vrednih izdelkov.«

»Opozoriti pa moramo tudi na nekatere organizacijske probleme. Ti so bili nujna posledica nove samoupravne organiziranosti, kar pa ne opravičuje neuspehov.«

Bralki se zahvaljujemo za sodelovanje.

Med pravili za dober jezikovni slog smo danes za vas izbrali nekaj o besedni čistosti.

V besedno čistem slogu ni nepotrebnih prevzetih prvin: izposojenk, kalkov (dobesednih prevodov), neslovenskih zvez in tujk.

Izposojenke so vsakemu jeziku potrebne, ne uporabljamo pa takih, za katere imamo domače besede. Npr.:

bolovanje — bolezen, bolehanje, bolezenski dopust
blagostanje — blaginja, blagor
delokrog — področje dela
obitelj — družina, rodovina
dobrobit — imetje, premoženje
izobilje — obilje, bogastvo
sotrudnik — sodelavec
svojstvo — lastnost, posebnost
zvanje — poklic, naziv

Kalki — če niso prevedeni v duhu slovenskega jezika, lahko kvarijo slog; zato se takih rajši izogibajmo:

držati govor — imeti govor
dopasti se — vseč biti
pasti v besedo — seči v besedo

pasti v oči — bosti v oči, zbu-
jati pozornost
naprej metati — očitati, opona-
šati
odnesti zmago — zmagati
merodajen — odločilen, pristo-
jen
na licu mesta — na kraju sa-
mem

Neslovenske zveze so nekatere zveze glagola s pridevniki, prislovi in drugimi besednimi vrstami (prvo navedeno: slabo — drugo navedeno: dobro):

postati star — postarati se
postati ubog — ubožati
ura je zadaj — ura zaostaja
ura je spredaj — ura prehiteva
priti k sebi — opomoči se

Prav tako zveni zelo tuje samostalniško izražanje. Upravičeno je tam, kjer hočemo poudariti določene predmet ali pojav; kjer pa gre za izrazit germanizem, bomo raje poiskali primeren slovenski glagol (namesto samostalnika in glagola):

delati zapreke — ovirati
položiti prisego — priseči
vršiti nadzor — nadzorovati
vzeti prostor — sestiti, usesti se
sprejemati ukrepe — ukrepati
podvzeti korake — odločiti
dati posojilo — posoditi
nastal je dan — zdnilo se je
pasti v nezavest — omedleti, onesvestiti se
položiti orožje — vdati, predati se
narediti plan — planirati
dajati nasvete — svetovati
imeti željo — želeči si

O besedni čistosti bomo govorili še drugič.

Sotor

STRELJANJE

V ekipnem prvenstvu v streljanju z zračno puško tekmuje 17 ekip. Vsaka ekipa ima po štiri nastope. Vodi ekipa industrijskih nožev z 2563 krogi pred elektrotehničnimi storitvami 2418, SGV 2343, stroji in deli 2202 in jeklar- no 2050 krogov.

Najboljše rezultate v posamičnih nastopih so dosegli: Ivan Ovčar 181, Meta Kajnik 179, Anton Strekelj 171, Vinko Zatlner 168 in Bojan Šuler ter Zlatko Rožič s po 166 krogov.

ODBOJKA

Fužinar šesti

Po končanem jesenskem delu prvenstva v prvi zvezni ligi so igralke Fužinarja zbrale osem točk in osvojile šesto mesto. Zreb je bil našim dekletom toliko naklonjen, da so v prvih štirih kolih igralce z enakovrednimi in slabšimi ekipami in presenetljivo dobile zapored kar štiri tekme. V nadaljevanju so se vrstile težje poškodbe in nasprotniki so bile same renomirane ekipe, ki jim naša ženska vrsta ni bila dorasla. Z osvojenim šestim mestom — predvsem pa z osmimi točkami — smo lahko vsi zadovoljni: igralke, vodstvo kluba in ljubitelji odbojke. Osem točk v prvem delu prvenstva pomeni praktično obstanek v ligi najboljših jugoslovanskih ekip.

Fužinar : Rijeka 1:3

V zadnjem kolu tekmovanja so igralke Fužinarja na domačem terenu zaslužno izgubile proti bivšim državnim in pokalnimi prvakinja Jugoslavije. Tekmovanje v prvi ligi je bilo za naša dekleta zelo naporno predvsem zaradi zamudnih potovanj in ob številnih poškodbah tudi zaradi majhnega

REKREACIJA IN ŠPORT

ROKOMET

Za prvenstvo železarne Ravne v rokometu se je prijavilo devet ekip, ki so tekmovala po ligaškem sistemu v dveh skupinah. V prvi skupini je ekipa delovne skupnosti za gospodarjenje prepričljivo osvojila prvo mesto in premagala vse nasprotnike. Na drugo mesto so se uvrstili industrijski noži, ki so zbrali šest točk. Kontrola kakovosti je z eno zmago in enim neodločenim izidom osvojila tri točke, jekloli-varna je bila z dve-

ma točkama četrta, elektrotehnične storitve pa z eno točko zadnje.

V drugi skupini je zmagala ekipa rezalnega orodja, ki je prav tako premagala vse nasprotnike, drugi so bili stroji in deli, tretja valjarna in četrta vzmetarna.

V polfinalnih srečanjih so bili doseženi naslednji rezultati:

Gospodarjenje : stroji in deli 20:19.

V kvalitetnem srečanju je ekipa gospodarjenja tesno premaga-

la borbeno ekipo strojev in delov. Tekma je bila tipično prvenstvena. Ekipi sta se menjavali v vodstvu — stroji in deli so vodili že z 8:5. V zadnjih sekundah pa je gospodarjenje doseglo odločilni zadetek. Najboljša strelca sta bila pri gospodarjenju Tušek s šestimi zadetki, pri strojih in delih pa Burjak, ki je dosegel pet zadetkov.

Industrijski noži : rezalno orodje 19:18 (14:14, 16:16).

V dramatičnem in nervoznem srečanju je ekipa industrijskih nožev s precejšnjo mero športne sreče premagala ekipo rezalnega orodja. V rednem igralnem času se je srečanje končalo neodločeno 14:14. Po dveh podaljških je bil rezultat 16:16. Šele pri streljanju kazenskih strelcev so bili igralci industrijskih nožev uspešnejši in so zmagali z 19:18.

Obe tekmi je zelo dobro sodil Milan Pavič.

KEGLJANJE

V prvem kolu prvenstva posameznikov je več kot sto delavcev tekmovalo v disciplini 50 lučajev mešano. Normo za nastop v drugem kolu (185 ali več kegljev) je izpolnilo 26 posameznikov. Najuspešnejši so bili: Srečko Udovič (LGV) 218, Jože Trefalt (jekloli-varna) 215, Branko Kaker (RO) 208, Ivan Štinjek (valjarna) 207 in 56-letni Jože Brajnik (vzmetarna), ki je podrl 206 kegljev.

Da se ve, odkod so doma

Naši mladi upi

števíla kvalitetnih igralk. V nadaljevanju prvenstva, ki se bo pričelo že februarja, pričakujemo ponovne uspehe naših deklet.

PLAVANJE

Fužinar četrti v državi

Na ekipnem državnem prvenstvu, ki je bilo v Trbovljah, so naslov prvaka z veliko prednostjo osvojili plavalci in plavalke Triglava iz Kranja. Ekipa Fužinarja je zasluženó osvojila četrto mesto pred Ljubljano in zagrebško Mladostjo. Posebno sta se izkazala hrbtaša (Miran Kos in Andreja Cesnik), ki sta ponovno dokazala, da sta v tej disciplini najhitrejša Jugoslovana. K celotnemu uspehu ravske ekipe pa je prispeval svoj delež tudi novi rod pionirjev in pionirk.

Mednarodni plavalni miting Ravne 81

10. in 11. januarja je bil na Ravnah tradicionalni mednarodni plavalni miting, ki se ga je udeležilo prek 150 plavalcev in plavalcev iz sedmih držav. Najbolj številni so bili jugoslovanski in soslednji avstrijski plavalni klubi.

Sega pa glas o kvaliteti ravske prireditve mnogo širše — od Sredozemlja do Skandinavije. In ta kvaliteta je bila znova potrjena tudi letos.

SMUČANJE

V Sentjanžu na avstrijskem Koroškem je bil 28. 12. 1980 veleslalom za slovenski pokal, ki so se ga razen najboljših jugoslovanskih smučarjev udeležili tudi smučarji Fužinarja. Zmagal je Kuralt, naš Miran Stefanovič pa je dosegel lepo uvrstitev — 7,47 sekunde za zmagovalcem je osvojil 29. mesto.

Slalom za pionirje in mladince

Na Ošvenu je bila 27. 12. 1980 prva tekma sezone vzhodne regije v veleslalomu za starejše in mlajše pionirje v organizaciji SK Fužinar. Rezultati:

Starejši pionirji: 1. Boris Maklin, 2. Lojz Potočnik, 3. Jani Ažnoh (vsi Fužinar)

Mlajši pionirji: 1. Tomaž Kostanjevec, 2. Dušan Žagar (oba Fužinar), 3. Niko Pauko (Branik)

Mlajše pionirke: 1. Katjuša Pušnik (Črna), 2. Alenka Jesen-

šek, 3. Sabina Mackoli (obe Branik), 4. Aleksandra Kamnik (Fužinar)

Starejše pionirke: 1. Natalija Fužir (Črna), 2. Aleksandra Kovač, 3. Maja Zdovc (obe Branik), 5. Mirjam Videmšek (Fužinar)

O DELU MO PD PREVALJE V LETU 1980

Dejavnost mladinskega odseka lahko v obdobju od aprila, ko je s priključitvijo novih članov MO ponovno zaživel, pa vse do decembra ocenjujemo kot zelo pestro in uspešno. V tem obdobju je MO izvedel 12 izletov, večino dvodnevni, predvsem v okoliške gore, le na en izlet smo šli z avtobusom. Vsi ti izleti so naleteli na velik odziv pri pionirjih in mladincih, kar dokazuje tudi število vseh udeležencev. Bilo jih je namreč kar 391, kar potrjuje, da je MO uspel tudi na področju množičnosti. Pogoje za pridobitev bronaste značke pionir-planinec je izpolnilo 12 pionirjev. Celotno koroško mladinsko transverzalo je prehodilo 20 mladih planincev. Večina otrok, ki je hodila na izlete, je opravila tridnevno zimsko planinsko šolo na Uršlji gori. Znanje so mladi planinci nabirali še na treh predavanjih, ki jih je zanje in za ostale krajanje organiziral MO.

Med naloge MO pa štejejo tudi druge akcije. Tako je MO sodeloval na Naravskih ledinah na tekmovalstvu v orientaciji ter na kvizu na Peci. Člani MO so markirali in opisali koroško mladinsko transverzalo od Mežice do Ravnjaka, označili ter očistili stezo preko Kozjega hrbta na Uršljo goro, izvedli trimske hoje. Udeležili so se srečanja mladinskih vodnikov koroške regije na Košenjaku in zbora slovenskih planincev v Vratih. Pomagali so tudi pri zidavi prizidka doma na Uršlji gori, kjer so tudi večkrat dežurali. Z akcijami so redno seznavljali javnost.

Za leto 1981 si je MO zadal ambiciozen načrt dela. V zimskih mesecih bo organiziral planinsko šolo na Uršlji gori, vendar bo določeno število tem podanih že v dolini. Na gori se bodo posvetili predvsem praktičnim prikazom ravnanja v planinah.

Od aprila pa do pozne jeseni so načrtovani številni izleti v Karavanke, Kamniške Alpe in Julijce. MO bo markiral planinske poti, prirejal predavanja, delovne akcije, srečanja z vodniki, kresovanja. Nekaj članov MO se bo udeležilo letnega tečaja za mladinske vodnike. Mo bo sodeloval v akciji mladinske komisije pri PZS »Cibican-planinec« ter v lokalni delovni akciji »Meža '81«.

Člani MO se zavedajo, da ne bo lahko izvesti zelo natrpanega programa. Spodbujajo pa jih rezultati nekajmesečnega marljivega dela.

Andreja Čibon

NAKUP TEDNA

Kaže, da beseda inflacija spremlja tudi filatelistične komentarje. Srečujemo se z njo skoraj vsak dan, temu ni kriva poštna znamka, temveč je precej drugih vzrokov. Tisti, ki dobro

poznajo filatelistični trg v naši državi pa tudi v Evropi, bodo kmalu enotni glede ocene, da je poštna znamka Jugoslavije, gledano s filatelističnega stališča, izgubila mesto, ki ji je pripadalo prejšnje leto. Pred kratkim je prišlo do devalvacije naše nacionalne valute, ki je še bolj prispevala k temu, da se naša poštna znamka v nacionalnih okvirih slabše kotira. Medtem ko v pogovorih pri nas in v Evropi resno računamo s tem dejstvom, prihaja z druge strani oceana novica, ki jo za tednik »Stamps« piše eden vodilnih ameriških poznavalcev te problematike John G. Ross. Pod navedenim naslovom Ross piše:

»Pred kratkim je Jugoslavija precej devalvirala svojo valuto, toda kaže, da to ni vplivalo na njene prej izdane znamke. Razlog za to je verjetno treba iskati v nezadostnih zalogah v sami Jugoslaviji. V Evropi je povpraševanje po vseh izdajah Jugoslavije. To se nanaša zlasti na izdaje ob koncu druge svetovne vojne pa vse do 60 let. Vse te izdaje so vredne pozornosti in če imate možnost za to, poiščite kompletirati svojo zbirko z znamkami tega območja po možnosti čimprej. Dober nakup je serija za avtomate (2 znamki), izdana marca 1958. Ti dve znamki sta v Skotovem katalogu za leto 1980 vrednoteni s 13,50 dolarja, kar pomeni porast za 1,50 dolarja v primerjavi z letom 1979. Trgovci v Evropi pa nudijo 16 dolarjev za par, medtem ko znaša njihova detajlistična cena skoraj 25 dolarjev. Če bi lahko našli ta par znamk, ga kupite takoj, ker sem prepričan, da je povsem dobra naložba, da se ti dve znamki za avtomate zelo hitro prodaja po večji ceni.«

Prav gotovo to besedilo ni napisano slučajno, Ross povsem dobro pozna situacijo in izloča prav tiste znamke, ki v zbirki Jugoslavije predstavljajo dobro investicijo.

Dogaja se torej, da o naših znamkah lepše mislijo tuji strokovnjaki in filatelisti in jih tudi bolj vrednotijo kot mi sami.

f. u.

PREGOVORI IN REKI

Svoja roka — svoj gospod.

*

Težko je voditi tistega, ki sam noče hoditi.

*

Smrt je slepa, od kraja pobira, nič ne izbira.

*

Zima, birič in smrt ne prizanašajo.

NOVOLETNA KRIZANKA

Rešitev — vodoravno: ter, Novi, leto, Simon, snežak, vlada, Kropa, Ane, Rn, Levak, veto, Ig, čok, Inki, on, oda, Golf, bizon, Lion, opora, Ank, svod, Rad, SU, panel, Ta, Silvestrovo, PZ, Ge, Okorn, Este, Lalo, I, štor, JLA, akt, novoletni dar, opati, Drina.

ZAHVALA

Ob svoji upokojitvi se za izkazano pozornost in dolgoletno prijateljstvo in tovarištvo iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem, izvršnemu odboru OOS TOZD energija, posebej pa še sodelavcem oddelka tehničnih plinov in vode. Ob slovesu vsem skupaj želim prijetno in varno delo.

Jože Traven

Fotografije za to številko so prispevali F. Kamnik, F. Rotar, oddelek za propagando in oddelek za informiranje.

FUŽINAR

FUŽINAR

fužinar

FUŽINAR

Nekateri želijo videti ime našega časnika v drugih črkah. Čeprav ni rečeno, da je vse staro tudi zastarelo, objavljamo nekaj predlogov za novo podobo in vabimo vse oblikovalce, da nam pošljejo še svoje zamisli